

**Harang csendül,
Ének zendül,
Messze zsong a hálaének
Az én kedves kis falumban
Karácsonykor
Magába száll minden lélek.
(Ady Endre)**

**XXVIII. évfolyam 12. szám
2021. december**

Bulányi Gy.: Örült-e, sírt-e Mária?	4913
Lipien M.: Kedves Bokorbéli Testvéreim!	4916
Garay A.: Szamárnyelv	4918
Kovács L.: Karácsonyi mise...	4919
Merza J.: Élünk Krisztus békéjében!	4920
Barcza B.: Jézus lelkesége	4922
Király I.: Becsület és/vagy boldogság?	4924
Bulányi Gy.: Jézushoz mérem magam	4925
Csiky A.: A keresztény katonái... (6.)	4926
Habos L.: Karácsonyi történet	4928
Gyombolai M.: Karácsonyi üzenet	4921

«Az emberi elköteleződés folyóirata – családunkért,
nemzetünkért, mindenkiért – Isten Országá megvalósulásáért.»
Elérhetőség: koinonia.tarsak@gmail.com

BULÁNYI GYÖRGY ÖRÜLT-E, SÍRT-E MÁRIA?

Írva csak annyi van, hogy "bepólyálta és jászolba fektette, mivel a szálláson nem volt számukra hely". Lehet találgatni: sírt-e, hogy csak jászolba tudja fektetni? Örült-e, hogy volt kit jászolba fektetnie?

Van a magyar irodalomnak egy nagyon nagy verse. Jó félszázada már, hogy rácsodálkoztam. Kosztolányi Dezső írta éppen 60 éve. A címe: Számadás. Illik az év végéhez, s ahhoz is, ami most a szívemben van: örüljek-e, sírjak-e? Vagy még inkább: örüljünk-e, sírjunk-e?

Amióta kitaláltam, hogy Isten per definitionem magát nekünk megmutatni akaró lény, az ember pedig ismét per definitionem Isten jelzéseit felfogni, sőt mi több, indításait követni képes lény, más szóval Istenre forgó, miként a virág a maga részéről napra forgó, azóta megsokasodtak számomra a szentírások, meg a szentírók. Most is ilyenként elemzem e verset meg szerzőjét. A Számadás hét szonettből álló koszorú. Mind a hetükről mondok előbb egy-egy tételt, azután olvasom fel a szonettkoszorút.

1. A költő az elégedetlenség szent olaján lobogók igaz köréről beszél, akiket "véggépp boldogtalanoknak" állít.

2. Ezek pusztá léte is lelki vád az elégedettek számára.

3. E szent kör nélkül nem volna, aki megértse az utcalányt meg a tébolyultakat. Így jellemzi a kör tagjait: ki senkié sem, az mindenkié.

4. Mi lenne a világ minélkülünk?

5. S ha semmire sem jutnánk is, akkor is értelmetlen e szent körből elmenekülni, mert számunkra már nincs is hová.

6. Abszolút nyertesek a körhöz tartozók: "Kik eldobáltunk minden harci vértet, nem veszhetünk el, minket kard se sérthet, nincs semmi sem, amit elveszthetünk".

7. Megdicsőül a boldogtalan: "gyáva az, ki boldog..., de a boldogtalan tanyája sátor, zászlója felleg, csak ő a bátor és a jó..."

Most pedig hallgassuk meg, de eszünkkel is, szívünkkel is, a verset!

1

Most már elég, ne szépítgesd, te gyáva,
nem szégyen ez, vallj - úgyis vége van -
boldog akartál lenni és hiába,
hát légy, mi vagy: végképp boldogtalan.

Inkább egészen és kínzó-csigába,
mint félíg így, alkudva oktalan,
ne félj, számár, ki szenved, nincs magába,
vagytok ti itt a földgolyón sokan.

Térdelve, föltárt hassal, láncra kötve,
templomba, kórházakba, börtönökbe
lassan vonul a roppant karaván,

siess te is oda, igaz körödbe
s - égő kanóc - lobogja velük örökre
elégedetlenség szent olaján.

2

Nem vagy magad - jobb néked erre, hidd el,
sok furcsa ember néz bámulva rád,
nem üdvözöl téged, nem istenít fel,
nem göngyöli a lelkét sem alád,

csak rád tekint fásulva, tompa hittel,
rokon közönnyel, s néha kezét ád,
de ha ezekkel a testvéreiddel
élsz majd, elámulsz. Nagy ez a család.

Családtalanok óriás családjá,
mely a többség törvényét túlkiáltja,
komor kisebbség, szívós és kemény,

elégedettek hangos lelki vádja,
íratlan, látatlan bírói tábla,
örök, hatalmas ellenvélemény.

3

Kellessz te még, vijjogni, mint a vércse,
nem kérdeni, szabad-e, nem szabad,
sosem kímélni a könnyet se, vért se,
a semmibe rikoltani szavad,

nem hallanak tán, ám ne menj azért se,
számodra itt még munka is akad,
mindig kell valaki, aki megértse
az utcalányt s a tébolyultakat.

Ülj egy sarokba, vagy állj félre, nézz szét,
szemedben éles fény legyen a részvét,
úgy közeledj a szenvedők felé,

s ne a törtet tekintsd és csonka részét,

de az egész nem-osztható egészét:
ki senkié sem, az mindenkié.

4

Ki adna másképp inni a betegnek,
ha nem mi, kik álmatlanul ülünk,
támadna hívó, vértanú, eretnek,
ki egy rögeszmén részegülve csüng,

látnák-e a vénlányt, kit félrevetnek,
ki sírna, ha nem hallaná fülünk,
s élnének-e ők is, kiket szeretnek,
mi lenne a világ minélkülünk?

Mi lenne másképp a világ s ki lenne
az állatok irgalmas társa benne,
ki lenne hűség és mi lenne ír,

s ki lenne az, ki száguld éjjelente
a lámpa fényénél a végtelenbe,
csodák között s Nirvána-ködben ír?

5

Borús e táj. Borzaszt a forradalmár,
kinek a falba koppan szelleme,
s fia holttestén az anya, ki barbár
jaját okádja - iszonyú zene -,

aztán mit írsz, ha sorsuk írva van már,
hol tiltakozhatsz és hogy ellene?
de hát hova mehetnél? mit akarnál?
mi érdekelne még, mi kellene?

Sok pénz talán? kenyér zsíros karéja?
egy mozi-csillag rossz szalag-paréja?
vagy gépkocsi? kaland? mily nyomorék,

pezsgős ricsaj? cicázó éji réja?
az ócska élet mily rongy kabaréja,
melytől a fő zúg és a gyomor ég?

6

No lásd, maradj, árvák között az árva,
maradj közöttük, állj meg végre itt,
nem kérve semmit és semmit se várva:
ezek a te igaz testvéreid,

idézd fel őket dolgozószobádba,
adj villamosabb életet nekik,
s ha majd megéled a sok néma lárva,
a te szavadd ők még megérthetik.

Megértenek téged s őket megérted,
kiket sirattál, sírni fognak érted,
hisz végzetük egy nékik és nekünk,

kik eldobáltunk minden harci vértet,
nem vesztünk el, minket kard se sérthet,
nincs semmi sem, amit elveszthetünk.

7

Igen, kiáltsd ezt: gyáva az, ki boldog,
kis gyáva sunnyogó, mindent bezár,
bezárja életét is, mint a boltot,
mert benne van a csillogó bazár,

és félti kincsét, a sok cifra foltot,
a lelke szűk, kucorgó és sivár,
rablót neszel, mihelyt gyerek sikoltott,
örökre reszket és örökre vár.

Hazája ház, barátja az erős,
hitvány rokonja az, ki ismerős,
határa kertfal, tyúkól, pincegátor,

de a boldogtalan tanyája sátor,
zászlója felleg, ő, csak ő a bátor
s a jó, csak a boldogtalan a hős.

Ismétlés a tudás anyja. Olvassuk el még egyszer a hét szonetről a hét tételt!

Összevissza beszél ez a Kosztolányi: boldogtalanak mondja a hőst, a jót, a bátort, a jézusi embert. A jézusit, kinek tanyája sátor, zászlója felleg, melynek aláférhet minden, minden ember. Jézus nem beszélt összevissza, mert ő boldognak mondta az őt követő embert.

Igazán? Jézus is összevissza beszél, amikor a sírókat mondja boldogoknak, s nem a nevetőket.

Sírt-e Mária? Örült-e Mária? Nem úgy verik a cigányt. Legalábbis az Isten Országában nem. Jajgatunk és kacagunk - ezt a világ egyik legtisztább fiatalembere mondta. Úgy hívták, hogy Petőfi Sándor. Mária sírhatott, mert csak jászolba tudta fektetni gyermekét. S Mária örülhetett két okon is. Az egyik ok, hogy gyermeke van. S a másik, hogy olyan gyermeke van, akinek éppen ott a helye: a jászolban, és nem a paloták táján.

Sírjunk-e, örülünk-e 1995 karácsonyán, majd Szilveszterén? Ezer okunk van sírni. El sem tudom sorolni, hogy mennyi. Zrínyi beszélt A török Áfiumban nemzetünk felsorolt és fel nem sorolt ezer más vétkééről. Kodály meg is énekelte. Nem tudom elég lenne nekünk az ezer, ha össze akarnók írni vétkeinket, melyekkel vétkeztünk Isten és egymás ellen, Bokron kívül és Bokron belül. Belül is, és jaj, jaj, nem is keveset.

De hát akkor minek örülünk? Csak annak örülhetünk, hogy tudunk még verset olvasni...; ilyen Kosztolányi-féle verset. Hogy van még rá fülünk. Hogy értjük még: De hát hova mehetnél? mit akarnál? mi érdekelne még, mi kellene? Csak annak örülünk, hogy

még vagyunk, hogy még itt vagyunk. Hol? Az elégedetlenség szent olaján lobogók körében.

Keserű volt a szívem egyik testvérünk miatt. Kiszaladt a száján egy nagyon fájó szó. A Bokorról mondta, meg a maga életéről s a kettő kapcsolatáról. Le se írom ide, mert gyorsan vissza is szívta. Na meg még el is jött utána hozzám, s azt találta mondani, hogy ma már ebben a Bokorban egyedül neki fáj, hogy a Bokor nem az, aminek lennie kellene..., hogy itt mindenki feladta már a valaha megismert eszményeket, csak ő nem. Ő az egyetlen, "ki egy rögeszmén részegülve csüng" - mondom most Kosztolányira fordítva, amiket mondott, mondani akart. Hát ezek a bokoreszmények adják azt a jászolt, amely miatt sírhatok is, de inkább örülök. Még ha a kevesek és kevésbéhűségének okán is.

Sírhatunk eleget. Termeljük bőven a sírnivalót. Naponta. Családban és azon kívül. Közösségben és azon kívül. Szeretetlenkedünk egymással szemben is, minden mennyiségben, de... Mi vigasztaló következhetik még ezután? Csak három szó: m é g i t t v a g y u n k! S ez számomra annyit jelent, hogy az eszményt fel nem adtuk. A tudat-átalakítás nem történt hiába. Egyelőre még hat. Azokban, akik megmaradtak. Talán még az elmentekben is. Üzenem is nekik: Bízom bennetek is! Bízom, mert nem felejtethetek el, amit itt tanultatok.

Új esztendőnek nézünk elébe. Tudok-e még újítani? A Bokron nem tudunk segíteni. Én se, te sem. Magamon formálhatok valamit. Magadon formálhatsz valamit. Ha magunkat formáljuk, formálódik nyomában a Bokor is. De a Bokor nem tudja elkezdni. Nem, mert nem szubsztancia. Reláció csak, szegény: vonatkozási egység. Szubsztancia csak te és én vagyunk.

Könnyíték: "Irul-pirul Mária...", mert meg kell neki szoptatnia Jézuskáját. Ezer dolga van vele s körülé. Alighanem Nektek is, Mindannyiotoznak ezer dolgotok van, és sohasem magatok körül köröztök, hanem azok körül, akiket nektek kell megszoptatnotok. S jól van ez így, ha így van. Nekem is ezer dolgom van. El kell készülnie az öt tankönyvnek gondolkodás- és viselkedéstanból. A Pál szintézist is be kell még fejezmem. A harmadik nemzedékkel is szeretnék még egy kicsit görögözni. Úgy mellékesen Bokorligetet is fel kell még építeni, s idegennyelvű folyóiratunkat - Bokor Base Movement(?) - is sírre kellene még tenni, Isten ezoterikus népének is át kell adnunk még a Jézustól tanult Bokor-tartalmakat... Soroljam-e még? Csak egyetlenegyet befejezésül: Valamit kellene tennünk annak érdekében is - magamon kezdve a sort - hogy mi, itt a Bokorban újra megtanuljuk egymást szeretni. Legalább egy kicsit? Nem! Nem alkudhatunk! Újra kell tanulnunk egymást nagyon szeretni. Nagyon! Amen.

LIPIEN MIHÁLY

KEDVES BOKORBELI TESTVÉREIM!

Karácsonyra készülve örömmel vettem tudomásul, hogy engem kértetek fel a közelgő ünnepet felvezető gondolatoknak az elkészítésére. Hogy ennek a felkérésnek mennyire sikerül eleget tennem, azt majd mindenkinek magának kell eldöntenie, de előkészületem során tisztában voltam azzal, hogy a Bokor bázisközösség egyik legaktívabb régiójához (4.) fogok jönni, ide Hozzátok. Hozzátok, akik az elmúlt évtizedekben mind a közösségi munka, mind pedig a jézuskövető élet terén nagyon sokat tettek azért, hogy az Isten Országá ne csupán üres szóhasználat, de megvalósult tanúságtétel is legyen. Úgy gondolom ennyi felétek küldött tömjénfüsttől még nem fogjátok elbizni magatokat, de ami igaz, azt vétek lenne eltitkolni, elhallgatni. Örömmel olvastam az Érted vagyok közösségi újságunk legfrissebb 2019. decemberi számában, hogy a szentírási elmélkedéseitekkel már ősszel, az írások leadásakor lelkiismeretesen készültetek az ünnepre, a karácsonyi gondolatok megfogalmazásával.

Ennyit bevezetésekképpen.

Manapság természetessé vált, hogy az emberek sokat utaznak. Vannak, akik többször rövidebb utazásokkal fedezik fel a világot, de vannak akik óceánokat átrepülve jutnak el egy-egy távoli és különleges helyre. Őszintén szólva irigylem is meg nem is azokat, akik elindulnak, hogy felfedezzék a világot, megismerjenek más kultúrákat, országokat és embereket. Miközben a kisebbrendűségi érzés is előjön bennem, hogy én csak egy otthonülő típus vagyok, kényelmesen hallgatom mások utazási élménybeszámolóit. De azért ez így mégsem igaz, mert az én elolvasott könyveim sokfelé elrepítenek, és bár fizikai szemeimmel nem látom meg a tájakat és az embereket, de a könyvek gondolatai és a hozzáadott fantáziám megadják azoknak a találkozásoknak az élményeit, melyeket mások az utazásokkal tapasztalnak meg.

A mai délutánon elmondhatjátok, hogy szerencsés helyzetbe kerültetek, mert egy utazási iroda, - a Lipien Misi Tours Utazási Iroda - különleges és ingyenes ajándékában részesülhettek. Most nemcsak térben indulunk el, hanem - amelyet egyetlen utazási iroda sem vállal - időben is évszázadokat, évezredek tesztünk meg.

Hölgyeim és Uraim, kedves Bokorbeli Testvéreim, mindenki foglalja el az ülőhelyét és kényelmesen helyezkedjen el. Kapcsoljátok be a biztonsági övet, mert gyorsan kell hosszú utat megtennünk, ráadásul egy háborús övezetbe. Szerencsére sikerült a legkorszerűbb légi járművet lefoglalnom Nektek, a székek hátulján található monitor nemcsak azt mutatja, hogy helyileg hol, hanem azt is mutatja, hogy a történelmi időben merre tartunk. Nézd csak a képernyőt! Elérkeztünk

Izrael fölé, de nem is ez az érdekes, mert oda manapság rengeteg repülőjárat megy. Nézzétek meg a kijelzőn a dátumot: időszámításunk előtt 165! Ennek a repülőnek van egy különleges kivetítője. Életkor dimenzióban vetít filmeket. Hát az meg mi? Mindjárt megtudjátok. Nézzétek! A kicsik, a gyerekek már bámulják elől a dimenzió vásznat, mert a legkedvesebb mesefilmjeiket nézhetik. A nagyok, mármint a felnőttek egy történelmi drámát fognak nézni ugyanezen a kivetítőn. A kicsiket hagyjuk hadd szórakozzanak, mi pedig nézzük ezt az időszámításunk előtt 165 körül játszódó történelmi filmet. Az Isten által kiválasztott népet mutatja be, az ő rendkívül nehéz és sanyarú sorsukat. Mi a probléma? Az, hogy a szíriai-görög hódítók zsarnokoskodnak felettük. Az még a legkisebb bajuk, hogy a hódító hatalomnak nem csökken az étvágya az adók beszedése terén, de sajnos még az életük szent hagyományait, szokásait is meg akarják szüntetni. Rémület fogott el mindenkit, amikor kihirdették Antiokhosz Epifanesz királynak a hellenista beolvasztás céljából hozott törvényeit, melyek be nem tartását egyetlen büntető tétel jellemez: a halál. Nincs kiválasztott nép, azaz aki a fiúgyermekét körülmélteti, meghal – családostól. A kihirdetett törvény megtiltja a jeruzsálemi templomban a zsidó áldozatbemutatókat, helyette még a papoknak is disznót kell áldozniuk a görög bálványisteneknek, melyeknek szobrai már ott állnak a templom szentélyében. A Tórát, az Örökkévaló tanítását tilos tanulmányozni. Akit rajtakapnak, azt megölik. Tilos a szombatot, a zsidó Isten pihenőnapját ünnepelni. Az országot a király katonái járják és figyelik ki szegi meg a törvényt, mert azokkal szemben az egységes büntetés nem marad el. Nézzétek csak! Most a film egy kis csoportot mutat, akik a király parancsai elől pusztai barlangokba húzódtak. Katonai csapatok mennek utánuk és hamarosan megindítják ellenük a támadást. De ez a kis csoport nem viszonzta az erőszakot, egyetlen követ sem dobna a katonák felé, de még a barlangok bejáratát sem torlaszolják el. Azt mondják: „Mi mindannyian tiszta lelkiismerettel akarunk meghalni! Tanunk az ég és a föld, hogy igazságtalanul öltök meg bennünket.” – A katonák szombaton támadták meg őket, s így meghaltak feleségükkel, gyermekeikkel és állataikkal együtt. Szörnyű látni ezt a brutalitást.

Még az a szerencse, hogy ezt a részletet az életkor dimenzió miatt nem látták a repülőnkön utazó gyerekek. Nézzétek! Most pedig egy olyan részletet látunk a filmből – ezt most a gyerekek is tudják nézni -, amelyben a fiatal zsidó srácok elvonulnak Tórát olvasni. Tudják, hogy milyen veszélyes, amit csinálnak, de örömmel teszik, mert a Tóra olvasása nélkül üres és értelmetlen lenne az életük. A gyerekek felkészülnek a vészhelyzetre is! Amikor a közelükbe settenkedik egy görög katona, azonnal fatáblát raknak a Tóra tekercsre és egy pörgettyűt indítanak el, játékot színlelve terelik el a katona figyelmét.

Nem messze innen néhány életerős zsidó fiatal - Júdás Makabi vezetésével - elhatározza, hogy ez így nem mehet tovább, erős csapatot szervez és az erőszakra erőszakkal válaszol. Napról-napra, hétről-hétre, hónapról-hónapra visszaszerzik, amit az elnyomók, az Istenüket és törvényeiket nem tisztelő görögök elvettek tőlük. Felszámolják a rájuk telepedett idegen hatalmat. Bátorságuk nyomán elérik céljukat, az országot megszabadítják a külső zsarnokoktól. Végre eljött a várva-várt ünnep, a templom újrászentelésének napja. Megtörténik a csoda, találnak egy korábban a zsidó főpap által kóser pecséttel ellátott olaj edényt, hogy meggyújthassák a menórát és ennek a szent fénye tölthesse be a bálványoktól megtisztított templomot. Egy napra elegendő olaj nyolc napig ég, ameddig megérkezik az új olaj. Csoda történik a jeruzsálemi templomban!

A Hanuka történetével, a filmvetítéssel kicsit eltereltem a figyelmeteket. Bevallom őszintén így is akartam. A Lipien Misi Utazási Iroda most arra kéri a repülőgép utasait, hogy nézzetek ki az ablakon. Nemcsak a térben, de az időben is repültünk miközben néztük a Hanuka csodáról szóló filmet. Észrevettétek hol vagyunk? Hóreb hegyénél. A tájékoztató képernyő mutatja, hogy már időszámításunk előtt 1300-nál járunk. Az ablakon kitekintve látjátok annak az embernek a kezében a kőtáblákat? Most, mint a turistacsoport vezetője segíték Nektek elolvasni ami héberül rá van írva:

- I. Uradat, Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!
- II. Isten nevét hiába ne vedd!
- III. Az Úr napját szenteld meg!
- IV. Atyádat és anyádat tiszteld!
- V. Ne ölj!
- VI. Ne paráználkodj!
- VII. Ne lopj!
- VIII. Ne hazudj, és mások becsületében kárt ne tégy!
- IX. Felebarátod házastársát ne kívánd!
- X. Mások tulajdonát ne kívánd!

Azért repültünk ide Hóreb hegyéhez, hogy felhívjam valamire a figyelmeteket. A Tízparancsolat kihirdetése és Júdás Makkabi szabadságharca között időben több mint ezer esztendő telt el.

Júdás Makkabinak és csapatának minden jó szándékú törekvése ellenére sem sikerült a Tízparancsolat kihirdetése óta olyan megoldást találnia, hogy a „ne ölj!” parancsának megtartásával találjon rá a megoldásra, hogy népének szabad életet biztosítson. A Hanuka lángjainak fényei a zsidók számára még nem hozták el az igazi világosságot!

Most szeretnék mindenkit arra kérni, hogy kapcsoljátok be a biztonsági övet. Nem kell félnetek nincs semmi vészhelyzet, csak most a gép visszafordul térben és időben, hogy mielőbb odaérjünk egy koncertre. Ez egy meglepi lesz! Nézzetek a kijelzőt? Csak úgy pörögnek

visszafelé az évek. Gépünk lassul, lefelé ereszkedik, leszállunk. Megkezdhetjük a kiszállást. Úgy látom, hogy a szabadtéri koncertre érkezők nagyon vegyes összetételűek. Szerintem mi magyarok vagyunk a legtöbben. Furcsa egy hely. Ilyet még nem is láttam. Állatok egy koncerten? Rengeteg négylábú birka, 3 púpos teve, ugyancsak egy négylábú ökör meg számár. Ahogy elnézem királyok is eljöttek a koncertre, mert korona van a fejükön, ráadásul ez egyik meg néger. Számozott székek sehol, elég puritán hely. Nem szeretek a földre leülni, de nincs más választásom. Az biztos, hogy ez nem egy Puskás stadion. Kicsit félek, hogy az utasaim becsapottnak érzik magukat, ennek zúgolódás lesz a vége. Ilyen lepusztult helyre nem számítottam. Még szerencse, hogy a gyerek utasok egy szempillantás alatt otthagya szüleiket rohannak előre, ahol a sok vendég között ott van egy kisbaba. Alszik. Mindenkinek a gyermekén, anyukáján és apukáján a tekintete. Ebben a pillanatban megkezdődik a szabadtéri koncert. Rövid az énekszöveg, csodálatos dallamvilágokkal, ahogy Taize-ben szokták. Mindenki azonnal megjegyzi, dúdolja. Érdekes és szokatlan látványosság. Hallani a kórust, de nem lehet látni (biztosan Alföldi Róbert rendezés). Az ének rövid szövege pedig így hangzik:

„Dicsőség a magasságban Istennek és béke a földön a jóakarató embereknek!”

Nekem is kicsordulnak a könnyeim. Úgy érzem a mennyországba kerültem, de ezzel nemcsak én vagyok így. Van, aki mélyről fakadóan zokog örömeiben. De mint minden csodálatos dolog ez a szabadtéri koncert is véget ért. A szöveget és a dallamot mindörökre megjegyeztük, életünk részévé vált. A koncertnek vége, indulunk tovább. Nehezen szállunk vissza a gépbe, olyan jó volt itt lenni.

A repülőnk elindul hazafelé. A kivetítőn a légi kísérő hölgyek elindítanak egy filmet. Fiatal álmodozó férfiről szól, aki arra tette fel az életét, hogy a világot jobbá tegye. Érdekes dolgokat mond. Szerinte nélkülünk nem tudja megvalósítani álmát. Tőlünk kéri, hogy segítsünk neki! Azt mondja nem fogjuk megbánni, az egész világ jobbá lesz körülöttünk. Csak annyit mond, hogy figyeljünk oda egymásra, ez a lényeg. Igen szépen fogalmaz: „Ti vagytok a föld sója!”, „Ti vagytok a világ világossága” „A hegyre épült város nem rejthető el!”

Közben a monitoron azt látjuk, hogy a történelmi időben visszaérkeztünk 2019-hez, a repülőnk már Magyarország felett jár. A repülőgép kapitánya bejelentkezik: Kedves utasaink! A magyarországi légi irányítástól most kaptam az információt, hogy Budapesten vihar tombol. ezért a gépünket nem tudja Ferihegy fogadni, a Liszt Ferenc repülőtéren átmenetileg nem közlekednek a repülőgépek. A politikai vihar miatt átirányították a gépet Budapest mellett egy hegyre épült város repülőterére. Kérem mindenki kapcsolja be a biztonsági övét, mert repülőnk néhány perc múlva Székesfehérvár-Maroshegy

repülőterén fog landolni. Ha ránéznek a monitorukra, már látják a leszállópálya fényeit. Jobbra a Hanuka, balra az Advent fénye jelzi, hogy megérkeztünk. Mindenkinek áldott karácsonyi ünnepeket kíván a repülőgép kapitánya. Csatlakozom a kapitány jókívánságaihoz: a Lipien Misi Tours Utazási Iroda nevében én is áldott karácsonyi ünnepeket kívánok Nektek a hegyre épült város Maroshegy légi kikötőjében.

Amen.

Székesfehérvár 2019. december 21. – Maroshegy - Szent Kristóf Ház

GARAY ANDRÁS

SZAMÁRNYELV

Mondják, hogy a szamarak régen nem tudtak beszélni. Talán a szájpaddlásuk, vagy az előre álló fogaik nem tették alkalmassá őket- kit tudja? A tehenek múúztak a kakasok kukorékoltak, a lovak nyerítettek, a bárányok bégettek, kutyák ugattak, sőt még a varjak is károgtak. Ők csak nyöszörögni és hörögni tudtak, mai - valljuk be őszintén - nem egy kellemes hangzás. így inkább csak hallgattak és szomorúan lóbálták bolyhos farkukat. Pedig csak úgy kapkodták néha a fejüket az istálló hangzavarban, de ők nem tudtak mondani semmit sem. El is terjedt róluk, hogy a „buta” szamár, „buta” szamarak. Még beszélni sem tudnak.

Az istállóban aznap este már minden elcsendesedett, mikor hirtelen a gazda megjelent egy lámpással, nyomában izgatott emberek nagy sietséggel. Egyikük a padlásról szórta le a szénát a jászol elé, mások vizet hoztak pokrócokat terítettek és próbáltak minél jobban világitani. Pillanatok alatt egész otthonossá vált a kicsi istálló. Sietve egy fiatalasszony kuporodott le a szalmaágyra és hamarosan felsírt egy kisgyerek. Kevés szó hallatszott, mindenki tette a dolgát. Az éjszaka amúgy csendes volt, de a csillagok ma este szokatlanul erős fényvel világitottak és mintha valami gyönyörű földönkívüli énekszó és felcsendült volna.

A szamarak, lovak és tehenek felriadtak a megkezdett szunyókálásból és érdeklődve nézték a sürgésforgást,

hallgatták az emberek beszédét, próbálták a maguk módján megérteni, mi is történik. A lovak kicsit nyerítettek, a tehenek is fejüket forgatva múúztak egy nagyot, a bárányok bégettek. A kis szamárscsikó is szeretett volna valamit mondani, kifejezni a nagyabecsülését vagy az álmélkodását, de nagyon szégyellte magát és nem szólalt meg, nehogy ijesztő hangjával megzavarja az elcsendesülő este békéjét.

De a különleges történet nem ért véget. Felpattant az ajtó és pásztorok jelentek meg. „Isten áldása ez, mert megszületett a Messiás- a csillag ide vezetett!”- mondták izgatottan. Majd újabb csoportok érkeztek, távolabbról, pásztorok egész nyájakkal érkezve néztek be az istálló ajtaján és fennhangon örvendeztek. „Áldott Istenünk”, megadtad ezt a napot, hogy láttuk a Messiás megszületését és rögtön ide seregettünk az ünneplésére. És tényleg az istállót valami különleges fény ragyogta be és a fa gerendák között angyalok repkedtek énekelve gyönyörű kórust alkotva „Istenünk legyen áldott”- hangzott az egész istálló, sőt kihallatszott a mezőre, fel a városba és egyre több embert vonzott ez a csodálatos ünneplés.

Pár nap múlva fényes kísérettel királyok és bölcsek érkeztek messze országokból. Belépve ajándékokat tettek a kisded lába elé és fennhangon mondták: „Istenünk áldottak leszünk, mert eljöttél közénk.”

Persze minden csoda csak pár napig tart és lassan elmúlt az újdonság. A baba is szépen erősödött és a fiatal család útra kelt. A szénát visszarakták a padlásra, a pokrócokat is bevitték a házba, újra felsepertek és visszaállt az megszokott évszázados rend a szegényes istállóba.

Az állatok is látszólag megnyugodtak. Békésen kérődztek az állásukban, el-el szunyókálva. Időnként a tehenek múúztak a kakasok kukorékoltak, a lovak nyerítettek, a bárányok bégettek, kutyák ugattak, sőt még a varjak is károgtak. A kis szamárscsikót nagyon izgatták az események, szinte nem is tudott elaludni. Hogy is volt. Próbált visszagondolni, hogy is volt? Hirtelen fény lett, majd sürgés - forgás. Megszületett a baba. És jöttek számolatlanul a mezőkről a pásztorok, és messzi földről a bölcsek, királyok, sőt még az angyalok is itt voltak.

Mit is mondtak? Próbálta visszaigézni az ezerszer hallott köszöntést. Isten, Istenünk és Áldás, áldott. Nagy izgalomába próbált ő is kimondani a szavakat, hiszen ő is köszönteni akart. Isten Áldása. Nem sikerült. Hogy is volt az? - jaj milyen buta is vagyok - és hozzádörzsölte a fejét az istálló falához. Nem tudta megformálni a szavakat. Próbálta azon éjszaka több százszor. Isten áldása, Ist... Áld... . Majd összeszedte minden bátorságát és kimondta: IÁ. IA, IÁ, IÁ....!

És másnap boldogan fogadta a gazdáját, a felkelő napot, a rétet, a kinti tájat. IÁ, IÁ. Már nem volt „buta” szamár többé - aki még beszélni sem tud. Tudott beszélni és egész nap be nem állt a szája.

És azóta tudnak a szamarak beszélni. Már nekik is lett nyelvük, úgy mint a más állatoknak.

Persze az emberek csak legyintenek. Iá, iá- számár nyelv. Sőt lehet, hogy lejön az az idő, mikor az emberek már azt sem tudják, hogy az Isten, vagy az áldás - mit is jelentenek, vagy csak valami régi ködbe vesző fogalomnak tartják, melynek már nincs helye a való életbe. Nem tudhatjuk.

De mi, akik még tudjuk ezt a történetet valljuk be minden kimondott IÁ mögött egy különös világ és üzenet van. "Isten áldása". „Isten áldása”. I.Á. I.Á....

„Elrejtetted ezeket a bölcsék és okosak elől, és kinyilvánítottad a kicsinyeknek/' (Lk 10,21)

Legközelebb, ha egy csacsival, számmal találkozik jusson ez az üzenet az eszetekbe, hogy a számok mindig elveszítetlenül őrzik ennek a 2000 éves betlehemi éjszakának az üzenetét.

2020 Karácsonya

KOVÁCS LÁSZLÓ KARÁCSONYI MISE...

Köszöntelek Benneteket ezen a „másnapos” közös Karácsony estén: Boldog Karácsonyt! Békesség legyen Veletek!

A „békeidőben” a Szenteste családi bensőséges ünnepe, és Nagykarácsony családlátogató nagycsaládi ünnepe után valóban „másnaposan” érkezünk a Bokorportára. Most mindnyájan a magunk otthonában ülve a családi kapcsolatok után a közösségi kapcsolatokat féltve, a világforgató vírus feszültségétől kissé meggyötörve, a képernyőn nézhetjük egymást.

De így is, ezen a közös Karácsonyon is, mint kisdéd nyáj kell, hogy lélekben összebújjunk, és ne hagyjuk magunkat a gonosz farkastól szétriasztani. A betlehemi istálló képe legyen előttünk, és vessük tekintetünket Betlehem Csillagára, mely nem éppen egy dicsőséges mennyei lényt, hanem csupán egy kisfiú arcát ragyogja be egy rongyos istállóban. Meg kell találnunk újra és újra ennek a kis Istállófiúnak a titkát.

Próbáljuk megtisztítani gondolatainkat és szívünket ennek a titoknak befogadására. Bánjuk meg bűneinket!... És kérjük Teremtőnk bocsánatát...

Ének: Kyrie... Glória.

Imádkozzunk! Istenünk, titok vagy nekünk, és titok annak a betlehemi éjszakának is a titka. Add, hogy titkaid megértését ne ott keressük, ahol nem tudjuk megtalálni, hanem ott, ahol egyértelmű a válasz. Add meg ezt, aki él és szeretsz örökkön örökké.

Evangelium János könyvéből (1,1-5., 9-13.)

Kezdetben már volt az Ige, az Ige Isten felé fordult és Isten volt az Ige. Ő kezdetben az Isten felé fordulva volt. Minden rajta keresztül támadt s egyetlen létező sem lett nélküle. Benne élet volt és az élet volt az emberek világossága. A világosság fénylik a sötétségben és a sötétség azt fel nem tartóztatta.

Az igazi világosság, mely minden embert megvilágít, érkezőben volt már a világra. A világban volt és a világ rajta keresztül támadt, de a világ nem ismerte őt fel. A sajátjába jött, de az övéi be nem fogadták. Ám mindazoknak, akik befogadták őt, lehetőséget adott arra, hogy Isten gyermekeivé legyenek, azoknak, akik nevében hisznek, az ő nevében, aki nem vérből, sem a hús akaratából, sem a férfi akaratából nem született, hanem Istenből.

Tessék! Hallottátok a Jánosprológust, János apostol evangéliumának bevezetőjét. Ő így fejt meg a Karácsony éjszakájának titkát. Nem éppen alkalmas Karácsony másnapjának estéjén közös karácsonyi ünnepünkön filozofálni, de hátha itt van a titok elásva, csak ki kell bányászni. Aztán léphetünk tovább.

János prológus

Úgy tudjuk, hogy János és Jakab, Zebedeusnak, a galileai öreg halásznak két fia, maguk is egyszerű halászok. Van egy megjegyzés az Írásban, hogy a „főpap ismerőse” János. Az, hogy talán főiskolába is járt (?) igen kérdéses, de a zsinagóga tanodájában is kellő ismereteket szerezhetett be a Tóra tudományából. Főleg a Bölcsességek könyvekből, melyekben Isten bölcsessége (szofia) megszemélyesülve szólal meg.

A Jézussal történt nagy kaland után, az évek során sokat gondolkodhatott János azon, hogy ki is volt az a Jézus, akinek utolsó vacsoráján a keblére hajthatta a fejét, ő a „szeretett tanítvány”. Egyre jobban meggyőzte magát, hogy Jézus nem lehet más, csak Isten megtestesült Fia. János a Patmoszi száműzetés után megírja a maga evangéliumát, ami egyáltalán nem hasonlít a korábban megírt és elterjedt evangéliumokhoz (szinoptikusok: Máté, Márk, Lukács evangélium).

Kifejezetten azzal a céllal írja a maga Jézus-memoárját, hogy bizonyítsa, hogy a názareti Jézus az Isten fia.

János végleges otthona Efezus volt. Itt ismerkedhetett meg a görög hellenista kultúrával és megismerhette a hellenista alexandriai zsidó filozófus Philon „Logos” tanát, aminek átértelmezett változatát evangéliuma bevezetőjében fedezhetjük fel.

Philon Logos tana

János az Ószövetség Bölcsesség teológiájához mintegy bizonyítékot talált a görög filozófiára épülő philói Logos elméletben.

Ennek lényege: Van az Isten. És van az Isten gondolata, a Logos, mely kiáradva létrehozta a teremtett világot.

A zsidó Bibliában Isten Bölcsessége (Sophia) megszemélyesülve szól a zsidó néphez, a philói filozófiában Isten emanációja (kiáradása) a Logos, akinek megtestesülését János a Názareti Jézusban látja. Jézus tehát a Teremtő Istennel együtt teremtő Fiú, aki testté, teremtmény lett (Messiás), hogy megmentse a bűnbeesett világot.

A prológusban még újabb filozófiai töltet is felfedezhető a „gnózis”. Mi is az Isten fiai lehetünk. Mert Jézus a világosság, aki a sötétségbe jött, és akit a

világ nem fogadott be. De aki befogadja ezt a tudást (gnozis) az maga is Isten fia lesz.

Az Istállófiú

Hát ez van. Így oldja meg János a Karácsony titkát. Bizony, ez nem gyermekeknek való, de talán nem is felnőtteknek.

Jobb, ha visszamegyünk a betlehemi istállóhoz, és nézzük a kis Istállófiúnak arcát, és Máriát, az Anyát, és Józsefet, aki Lukács gyermekségtörténete szerint csak statisztika Jézus mellett, mert Jézus apja az Isten.

Jó lenne megkérdezni a betlehemi Gyermeket, hogy mit gondol a nagy tudományok, a dogmatika, a teológia, a filozófia mélyes mély elméleteiről, de ő még nem tud beszélni.

Igaz, felnőtt korában eléggé határozottan tagadta az ilyen tételeket, de annyit mondott, hogy ő az Út, az Igazság és az Élet. Hát bennünket igazából ez érdekel. Mert ez az ember életének az értelme. Az, hogy merre menjek, hogy igaz legyek, hogy boldog életet éljek!

Nekünk egyiket sem kell most részleteznünk és ismételtetnünk, mert ha botladozva is, de járjuk az Utat. Igaz emberek akarunk lenni, nem úgy, mint a képmutató farizeusok. És boldogok is vagyunk, amikor a családban, a testvéri közösségben és embertestvéreink szolgálatában együtt vagyunk.

--- Végszóként hadd legyek megbocsátó Jánossal, a „szeretett tanítvánnyal” szemben. Így nevezte ő magát, és bizony nem alaptalanul.

János nem csak evangéliumot írt, hanem három levelet is közösségeihez. Az egyikben ő maga fogalmazza meg azt a lényegét, ami egyszerűen és tisztán így hangzik: „Szeretet az Isten! Aki szeretetben él, Istenben él, és Isten öbenne...” (1Jn 4,16).

A hagyomány szerint az öreg, közel száz éves János, élete végén csak annyit tudott mondani, amikor Jézusról kérdezték: „Fiacskáim, Szeressétek egymást!” Ez bizony már nem okoskodás, hanem a Betlehemben megszületett Istállófiú üzenetének lényege: az igazi Logos: az igazi beszéd!

Kovács László online prédikációja, elhangzott 2020.

*december
26-án*

MERZA JÓZSEF

ÉLJÜNK KRISZTUS BÉKÉJÉBEN!

Karácsony van. Az emberek megvásárolják ennivalójukat és hazamennek, hogy néhány napot zavartalan nyugalomban töltsenek. Az újságírók papírt vesznek elő és megírják a karácsonyi melléklet fenyőágakkal díszített oldalai számára szánt cikküket. Jólétről, biztonságról, nemzeti egységről, a politikai feszültség enyhülésének kilátásairól elmélkednek. A frontokon harcolók egy-két napra megegyeznek abban, hogy nem ölik egymást. A hívők kart-karba öltve éjféle misére sietnek, s a templom fényárjában boldogan ünneplik azt, Aki békét, váltságot hozott az embernek. Elfelejtik a szürke munkanapokat és gondtalanul örülnek a Kisdednek. A nem-hívó is halat és bort vásárol, a feleség anyjától tanult szentestei ételeket főz. Mozi- vagy színház programot terveznek, szülőkhöz, testvérekhez utaznak. A rokon nélküliek a rádióműsort böngészik és házikabáta bújnak, a mozgékonyabbak asztalt foglalnak valamelyik étteremben. Mindjárt itt van az év vége. Az ember elégedetten állapítja meg, hogy mit végzett az év során, mit szerzett anyagiakban, szellemiekben.

Krisztus megszületett. Ezért van Karácsony. Krisztus békét hozott a Földre, ezért ilyenkor pihenünk, eszünk, szórakozunk, barátkozunk, nem foglalkozunk sem termeléssel, sem üzlettel, sem tudományos munkával, sem verekedéssel. Ezekből a külső jelekből ítélve, a Béke ünnepeinek formáiból kiindulva, a békére az alábbi meghatározásokat gyűjthetnénk össze. A béke édes semmittevés a verekedésnek közmegegyezéssel történő felfüggesztése révén előállott helyzetben. A béke társadalmi, családi, egyéni nyugalom. A béke a fizikum és a pszichikum kellemes jóérzése.

Hagyjuk el derék polgárainkat, akik az elmondott módon ünneplik a Karácsonyt és képzeljük oda magunkat egy ködös, borongós angliai országútra. Kérdezzük meg a menetelő idős gentlemant, aki sálját nyaka köré tekerve, kabátját szorosán összehúzza lépeget a nyirkos, decemberi időben. Uram! Ön komoly, megállapodott ember. Miért nem ül otthon karosszékében, miért nem hallgatja a fahasábok ropogását? Miért mászkál kinn ebben a kellemetlen időben? Jól meg akar húlni? És egyáltalán: mit szól ehhez a felesége és a gyerekei? Vagy szólítsuk meg a nagysörényű fiatalembert, aki plakátot cipel magával. Barátom! Miért nem tölti ezt a kellemetlen időt magához való fiúk és lányok, meg egy jó lemezjátszó társaságában? Nem tudom, mi lenne a válasz. Valószínűleg arról beszélnének, hogy amikor Krisztus békét akart hozni, akkor Ő is otthagya a Szentháromság összkomfortos életét és mindenféle sötét alakokkal kezdett járkálni azért, hogy ezzel a pár éves meneteléssel megnyerni igyekezzék a közvéleményt egy program megvalósítására.

Ez az egyetlen példa is mutatja, hogy különféle fogalmak élnek a békéről. Az egyik nyugton akar lenni, a másik

szórakozni akar, a harmadik az országúton köt ki. Mivel nem lehet mindenről beszélni, egy oldalt választok csak ki. Elmondom, mit jelent nekem Krisztus békéje az év bármelyik napján.

Egy ember vagyok, aki a többi között él. Ők kapcsolatban vannak velem, én ővelük. A kapcsolatok sokfélék: munkáltató – munkavállaló, munkatárs – munkatárs, családtag – többi családtag, rokon – többi rokon, ismerős – ismerősök, barát – többi barátok, - hopp! Mit kell most írni folytatásnak? Stilisztikailag: ellenség – többi ellenség. Azaz, vannak ellenségeim, ezek nem szeretnek engem és a maguk szükségletei és lehetőségei szerint ártnak nekem. Én, a magam módján, önvédelemtől indítva, becsületes módon ellenaknát mélyíték velük szemben. Ez e szópár tartalmi magyarázata.

Ezt a szópárt kell leírnom, pontosabban, megélnem?

Nem! Krisztus a béke csinálótól a barát – ellenségek szópárt várja el. Furcsa, heterogén párosítás. De csak ez az egyetlen párosítás teszi lehetővé, hogy az ilyen sémákból barát – barátok típus válhassék abban az esetben, ha a pár első tagja nagyon tudja sugározni a szeretetet és ez áthatja a pár második tagját. Ha ez mégsem történnék meg, akkor sincs nagy baj, mert az első tag elviseli a második tagban szereplők kitolásait, nincs harc, mert az egyik fél nem ad okot az ütközetre.

Mi tehát a béke? Külső vonatkozásokban a fizikai és az adminisztratív erő nem-alkalmazása. Kellemes érzés ez? Problémamentes? Nincsenek benne válságok, depressziós szakaszok? Első közelítésben azt a gyereket kellene megkérdezni, akinek az apja bottal veri a fenekét.

Belül vagyok most, önmagamban. Különféle ismereteket szereztem, különféle dolgokat valósítottam meg. Úgy gondolom, hogy Isten Országához tartozom, dolgozom érte, eredményeim vannak. Ebből eredően tehát békében élek önmagammal. Jaj, nem! Százszor nem! Borzalmas mennyiségű hanyagság, mulasztás ötlük fel első vizsgálatra is. Jó, Isten megbocsátotta ezeket, mit izgulok akkor? Maximalistább vagyok nála? Lehet, hogy így van, de sokkal inkább az a helyzet, hogy gondban vagyok a jövő miatt. Hogyan éljem jobban a következő napot, ha ma is gyatra az eredmény? Ha a tegnapi szememmel nézve a mai napot, el kell marasztalnom magamat? Ha kialakult tudatom kalapácsával hiába verem azt a sziklát, aminek Én a neve, nem faragható úgy, ahogy kellene. Verítékezve és teljes erőbedobással vetem rá magam a legjobb pillanataimban erre a tehetetlen, ormótlan tuskóra, erővel, erőszakkal megyek neki, hogy kialakuljon, engedjen. Itt harc van, amíg az ember becsületes. Itt a béke megállás, nem fejlődés, befejeződés, korlátot ismerés, s ezért kopás.

Az ember szembesülése lelkiismeretével szükségképpen negatív, ezért az elégedetlenség, ezért a küzdelem a cselekedetek értékének és a lelkiismeret követelésének egyre szorosabbra zárásáért. Ez progresszív folyamat volna, ha statikusan néznénk az embert. Holnap azonban más lesz a követelmény, mert a fejlődő lelkiismeret előrébb jár. Nem elégíthetem ki a ma cselekedeteivel az előre törekvő holnapi tudatot. Holnapra új tartalékokat kell találnom, holnapra új

kalapácsot kell szereznem és nagyobb erővel kell nekiesnem önmagamnak ezzel az élesebb szerszámmal.

Ez tehát a béke? A belső béke, amiről azt gondolja az ember, hogy egyetlen sziget a világ kavargásában, amire menekülhet? Jó kis hely, úgy látszik, vulkánon kötöttünk ki. Valóban, nincs béke bennem, a szó nyugalmat jelentő értelmében. De akkor hol a béke? Valami mozzanat, ami relatív nyugalmat ad az embernek. Semmi, semmi ilyen nincs?

Bizonyos értelemben valóban nincs. Két mozzanatot azonban találhatunk. Az egyik: nyugodt vagyok abban a tekintetben, hogy amíg kifelé nem, csupán befelé alkalmazom az erő fegyverét, addig hasonló vagyok Krisztushoz. Amíg vállalom a magasabb szintre törekvést és az ezzel járó szenvedést, addig az Ő életét élem. A másik: ennek a vállalásnak a fizikai megvalósulása. Ha a nap végén szembesítem magam a mai lelkiismeretemmel, ha elmarasztalom magam, de vállalom a holnapi mérce követelményét, akkor az elalvásig terjedő időben – 10, 20, 60 másodpercig – szószerinti békében, testi és lelki nyugalomban vagyok. Ez az a perc, ami a jó lelkiismeretű ember számára adatik a földi hétköznapokon.

Ebből már következik, hogy az értelem síkján kifelé, az emberek felé irányulva, kettős magatartást kell érvényesítenem. Nincs erőalkalmazás, ha ebből az illetőnek fizikai vagy adminisztratív kára származnék, de teljes az erőbevetés mindazon törekvések szolgálatában, amelyek Isten Országára felé közelítik, vagy abban elősegítik őt. E kettős tevékenységgel járó közérzet az eddig elmondott kétfajta magatartás eredőjeként alakul ki.

Nincs békénk mindaddig, amíg el nem jutunk Istenhez. E világ sötétjében haladunk. Éjszakai repülés ez. A fülkében műszereink pislákolnak, időnkint irányjelző állomásokhoz mérjük be magunkat. Utat helyesbítünk. Van itt pihenés, van itt nyugalom? Nincs. Tudatalatti ösztöneinkkel bízunk műszereinkben, bízunk azokban, akik távolról segítenek minket a jelzőállomásokon. A béke összes eleme csupán ennyi: bizalom.

A leszállásig, ezen kívül, nincs más. Csak kontroll és feszültség.

1971

BARCZA BARNA

JÉZUS LELKISÉGE

Nekünk, akik vallás vagy hit címén mindig valami lelkiségről tanultunk, a karácsony meghitt légkörében érdemes föltennünk a kérdést: milyen volt Jézus lelkisége? Miben állt a lelki élet Jézus számára?

Mivel egy mai átlagkeresztény úgy él lelki életet, hogy hétköznapjai ugyanúgy telnek, mint az evilág fiaié, vagyis pénzszerzés és élvezetek habzsolása tölti ki, de időnként egy kis időre benyit ünnepi szobájába, és ott lelki életet él vagyis misén vesz részt, vagy imádkozik, lelki olvasást végez, ezért nagyon fontos észrevennünk Jézus esetében, hogy neki nincs két élete: hétköznapi élet és lelki élet. Neki csak egy élete van. A minden percében és minden körülmények között az Atyához igazodó élet.

Jézusnál lelki élet helyett inkább lelkületi alapállásról beszélhetünk. Ő küldetésben járó ember, aki nagyon szereti Küldőjét, és maximálisan hozzá igazodva teljesíti küldetését.

Igaz, nem írták le napirendjét, de azt leírták, hogy sokszor enni sem volt ideje. Mégis azt mondta értetlenkedő tanítványainak: „Az én eledelem az, hogy annak akarát vigyem véghez, aki engem küldött” (Jn 4,34).

Amikor most Jézus lelkiségét szeretnők megfogalmazni, akkor ezt három oldalról közelítjük meg. Az első három pontban lelkületének alaprétegét szeretnők megragadni, a második három pontban lelkületének gyakorlati összetevőit, míg a harmadik három pontban lelkületének színező vonásait. Ez a háromszor három, tehát kilenc pont talán jó közelítést ad Jézus lelkületéhez, ráadásul a saját lelki életünk elrendezéséhez avagy eltervezéséhez is segítséget adhat.

1. Jézus lelki életének lelkületi alapállása

1.1. Állandó Atyához igazodás, ráfigyelés, kedvében járás

Halász Piusz azt írja *Alter Christus* c. elmélkedésében, hogy Jézus az Atyára néző ember. Mi nyugodtan átfogalmazhatjuk: „Jézus az Atyától meghatározott életű ember.” Sőt. Ez az Atyától meghatározottság nem is akármilyen hőfokon zajlik. Nyugodtan mondhatjuk: Jézus szerelemmel szerette az Atyát. Vagyis olyan hőfokon, amire nekünk embereknek nincs jobb szavunk a szerelemnél. Ez a szerelem nemcsak az elragadtatások magasztos csúcán nyilvánult meg, hanem a vergődések mélypontjain is, pl. éppen a Getszemáni majorban. Még ott is azonosulni tudott Atyja szándékaival. Még ott is fontosabb volt számára küldőjének akarata, mint a saját akarata. Ez a totális azonosulás az isteni akarattal számunkra is mint elérhető csúc, mint eszmény jelentkezik.

Ezt az Atyához igazodó életet úgy is jellemezhetnénk, mint transzcendens alapbeállítódást. Ez annak

nyilvánvalóvá tétele, hogy életünk súlypontja nem anyagi oldalunkon, hanem szellemi oldalunkon van. Szellemi oldalunk, vagyis Istenbe gyökerezésünk a lényeges. Ezt az oldalunkat kell dominánssá tennünk. Ami ugyanaz, mint hogy életünkben Istent kell tapasztalhatóvá tenni. Ennek kimagasló művésze volt Jézus.

1.2. Emberszolgálat. – Megtanítani az embereket egymás és Isten szeretetére

Ezt nevezhetnénk küldetése tartalmának. Azért igazodik oly hűségesen az Atyához, hogy ezt az embert tanító szolgálatot egyre maradéktalanabban végezhesse.

Mennyire szerette volna átformálni embertársait a szeretet alapállására, amelybe még az ellenség szeretetének is bele kell férnie! Hogy remélt abban, hogy lehet ebből valami látható, valami tapasztalható! Azért hitt ebben annyira, mert ahonnan jött, ott ez annyira magától értetődő volt. De itt már csak azt a felvonást tudta végigjátszani, ahol azt mutatta be, hogy még saját hóhérait, saját kivégző osztagunkat is szeretnünk kell.

1.3. Nem az egyéni élet a legfontosabb, hanem a közösség élete

A közösség élete, vagyis az emberi társadalom boldogsága, földi Isten Ország megvalósítása. Ezt kell elkezdni és megtapasztalni a kisközösségi életben.

Ha egyszer az Isten élete nem egyedi élet, hanem Szeretközösség, akkor a képmás, az ember élete sem lehet más, mint emberi szeretetközösségek hálózata. Ám a valóság milyen távol áll ettől!

Amikor az utolsó vacsora előtt azt mondotta, hogy vágyva vágytam elkölteni veletek ezt a lakomát, akkor emögül kiérezzük, hogy a sok emberi ellenségeskedés elviselésékor és ezek után mennyire vágyott végre legalább egy kis mintadarabnak, egy kis kóstolónak az ízlelgetésére.

2. Jézus lelki életének gyakorlati összetevői

2.1. Célra irányuló, távlati tervet készítő

Konceptióval rendelkező ember volt a mi Urunk Jézus. Tisztában volt küldetésével. Tudta, mit kell megvalósítania. El is készítette ennek végrehajtásához a kivitelezés hogyanját. A stratégiát is, a taktikát is. Az előbbi „egy szuszra”, az utóbbit részletekben.

Az „egy szuszra” tervekészítés, a stratégia elkészítése azonban nem összezapott és elnagyolt fércmunka volt. Negyven nap teljes csendet áldozott erre. Negyven nap pusztába vonulást. Negyven nap távolságtartást a világ közvetlen, tehát zavaró behatásaitól. Csak a három megkísértés leírásából következtethetünk arra, mi minden megfordult a fejében. Mennyire a legjobb módszert kereste és akarta megtalálni Atyja tervének megvalósításához.

Nem Hübele Balázs módjára ugrott bele a világra szóló vállalkozásba. Kb. negyven éves emberi tapasztalatait ötvözte egybe negyven nap alatt az Atyjánál tanultakkal. Igazán alapos, felelősségteljes lelkületű ember volt ez a Názareti.

Nemcsak elkészítette távlati tervét, hanem nagyon hűséges is volt hozzá. Bár rugalmasságáról a következő pontban szólunk, itt pedig eltéríthetlenségéről. Nem olyan lelkületű ember volt, aki szíre-szóra odébb áll. Erényeinek sorában a szeretet után mindjárt második helyre tehetjük eltéríthetlenségét. A hűséget küldetéséhez és Küldőjéhez. A kitarást. A nehézségek vállalását. A keskeny utat is, meg a keskeny útról eltéríteni akarók csapásait is.

2.2. A valósághoz igazodóan rugalmas

Ez lelkiségének józansági oldala. Noha nagyon bízik az emberben, ugyanakkor „tudja, hogy mi lakik az emberben”. Iseri az emberi természet rosszraajlását, a hatalom nagy befolyásoló szerepét, a titokfegyelem megszegését stb. Így próbálkozik ugyan a farizeusokkal is, de végül eláll ettől a tervétől, mert reménytelennek látja ezen próbálkozását. A hírverés kivédésére tudja titokban tartani jeruzsálemi útját (Jn 7,8). Le tudja szerelni a fölzgatott tömeget (Jn 8,7), vagy ki tud térni előlük (Jn 8,59; 11,54).

Szembe tudott nézni a keserű valósággal. Tudta, hogy a szeretetnek mi a sorsa a világban (Jn 12,24-26). Nem illúziókat kergetett. A szenvedésre övéit is felkészítette (pl. Lk 9,45).

2.3. A Terv és az emberi Szabadság ütközésekor korrekciót alkalmazó

Nagy célirányultsága, koncepciózus volta jelentős kísértést szolgáltat az irányba, hogy idea-kergető legyen. Ám valóságérzéke, az eszmények mellett a realitások érzékelése – bár jelentős szenvedések kíséretében, mégis – az ütközések tudomásulvételére készítetik. Lelkiségének igen kimagasló vonása ez a korrekciók készítésére készítő józanság. Még akkor is nagyon dicsérendő és kiemelendő ez Jézus életéből, ha lélektanilag nagyon megszenvedte ezeket az ütközéseket.

Csak két jelentős példát idézünk fel életéből: Az egyik a kafarnaumi nap (Mk 1,21-39). Ugyebár tanítani küldte őt az Atya? Ezt akarta tenni a kafarnaumi zsinagógában is, míg csak meg nem zavarta tanítását az ördögtől megszállott. Kénytelen volt csodát tenni, hogy a zavaró őrzöngőt elhallgattassa. Igen ám, csak hogy ezután az embereket már nem a tanítás érdekelte, hanem a csodás gyógyító. Özönlöttek is Péter házához a gyógyulást keresők. Így a terv, a tanítás megghiúsult, mert a valóságos ember gyógyítást követelt. Hajnal előtti imájában tisztázza ezt az ütközést, majd korrekciót alkalmaz. Itt hagyja a gyógyulásra várókat és indul másfelé tanítani.

A másik példa a csodálatos kenyérszaporítást követő nagy konfliktus Jézus lelkében, melyet a Terv és Valóság ütközése váltott ki belőle (Mt 14,22-25; Jn 6,14-15). Hiába beszélt nekik naphosszat a szeretetről, az erőszak és hatalomgyakorlás elutasításáról, a csoda láttán mégis hatalomgyakorlóvá, vagyis királlyá akarták tenni. Kénytelen fölösztatni az értetlen tömeget, és az értetlen tanítványokat is átküldeni a túlpartra, hogy

belső vívódását az Atyával megbeszélhesse kb. 9 óra hosszan át. Ti. az éjszaka negyedik őrsváltásakor, vagyis éjfél után 3-kor fejezte be imáját. Az ilyen „tisztázó”, „korrekciót megállapító” imákból mindig nagy határozottsággal, nagy bizonyossággal indul tovább.

3. Jézus lelkiségének színező vonásai

3.1. Szánja a bajbajutott embert

Akár a beteget, akár az elhibázott életvitelűt, akár csak a társadalmi gúla alján elhelyezkedőt. De szánja az össze nem gyűjtött, a nyájba nem tartozó, az így vagy úgy elmagányosodott embert. „Megegett a szíve rajtuk, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok” (Mt 6,34).

Nála a szeretet nem csupán eszmei magasságokban lebegett, hanem konkrét emberi bajok, nyomorúságok indítják meg szívét és cselekedetsorát. Nem tud részvétlenül elmenni semmiféle emberi nyomorúság mellett, legyen az bár halott fiát kísérő özvegyasszony vagy 38 éve bénaságban fekvő beteg, avagy vak vagy vérfolyásban szenvedő, esetleg gazda ifjú, aki önbecsapásban él. Ezért tódultak hozzá a kicsik, az alullevők, a szenvedők, az élet igazi célját meg nem találók. Egymásra akarta találatni azokat, akik adni tudtak volna, s azokat akik nagyon rászorultak az elfogadásra. De azt is tudta, hogy a bajban levő hamarabb megérzi a más baját, míg a gazdagok és bebiztosítottak rendszerint érzéketlenek mások szenvedése iránt. Jézus lelkiségére jellemző, hogy noha alapvetően távlati koncepciója, vagyis a földi Isten Ország megvalósítása útján akarta fölszámolni a fölösleges szenvedéseket, mégsem ment el segítség nélkül a konkrét bajok mellett. A távlati terv nem iktatta ki életéből a közvetlen segítést.

3.2. Szenvedélyesen képviseli az igazságot

Ez a színező vonás nagyon jellemző Jézus lelkiségére. Ugyanis nagy ellentét van a között a világ között, ahonnan jött és az evilág között, ahová jött. Odaát minden az igazságra épül. A legfőbb igazság, hogy a szeretet tesz boldoggá. Ott ez az élet, ez az állandó valóság. Itt pedig úgyszólván mindenki az igazság elfojtására törekszik. Itt igazságnak az egyéni érdeket, meg a klikk-érdeket kiáltják ki. Itt nem az igazság, vagyis nem a valóság megragadása a cél, hanem inkább annak megerősökölése rövidlejárátú előnyök szerzése miatt.

Jézus nagyon jól látja, hogy addig nem indulhat meg evilág hozzáigazítása az Osminta életéhez, ameddig ilyen erős bástyái vannak az igazság elfojtásának. Tehát szenvedélyesen világgá akarja kiáltani az igazságot, mert rabságunkból csak az igazság szabadíthat meg minket (Jn 8,32). Ezért háborodik fel annyira, ha valaki eltorzítja az igazságot és Szentlélek elleni bűnnek nevezi ezt. Szenvedélyesen minősíti is azokat, akik nem az igazságot keresik, hanem saját érdekeiket és előnyeiket. Jézus szerint gondolatnak, szónak, tettnek összhangban kell lennie egymással s mindháromnak az

igazságot kell megmutatnia. Csak az igazságot képviselő ember lehet Isten előtt igaz ember. Ilyen volt Jézus mindenáron és minden körülmények között. Még élete árán is.

Mivel annyian eltemetik az igazságot, Ő egy ellenáramot indított el: az igazság feltárásának és felragyogtatásának áramát. Az emberiség akkor lesz boldog, ha nem hatalmaskodó és az igazságot elfojtó kiskirályok ülnek majd a trónon, hanem maga az igazság.

3.3. Nem aszkéta, hanem természetet és életet szerető
Keresztelő János tanítványai is, a farizeusok is folyton számon kérték tőle a hagyományos aszkézis elmaradását, főleg a böjtölést. Noha mi tudjuk, hogy működését épp nagyon szigorú 40 napos böjttel kezdte, mégsem csodálkozunk a farizeusok kritikáján, hiszen valóban nem a böjtölés és nem a keresett és mutogatott aszkézis volt jellemző rá.

Igaz, a másik végletet is hamisnak tartjuk. Az iménti tábor ugyanis falánknak és borissának nevezte, mivel nem egyszer látták őt résztvenni lakodalmakon, lakomákon. Hiszen szerette az emberek egymásratalálásának és örömeinek ezt a módját, többször az Isten Országá örömeit is Lakomához hasonlította. Ráadásul első csodája is egy lakomán a víz borrá változtatása volt, és azt se felejtsük, hogy az előkelő emberek lakomameghívásai adtak módot neki emberi kapcsolatok kiépítésére és nagyon sok tanítás elmondására. Azt sem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy a nem túltáplált tanítványok számára, akik néha kalásztépdeséssel enyhítették kínzó éhségüket bizony jól jött, ha ilyen lakomameghívásokon részesülhettek jobb falatokban és tölthették meg kielégítően gyomrukát.

Jóllehet ennyi szempontot tudtunk összeszedni Jézus mentegetésére, mégis az az igazság, hogy nem volt falánk és borissza, de az is igazság, hogy a fejezet címe bizony alkotórésze volt lelkületének. Tudta, hogy a szépet és jót Isten adta az embernek. Tudta elfogadni, tudott örülni neki. Nem látott bünt abban, ha élvezi. Az életszentséget nem a rendkívüli önmegtagadások gyűjtögetésében látta, hanem az irgalmas szeretetben. Viszont szent igaz, hogy amikor a Lélek ügye, az Isten Országá építése nagy erőbedobást kívánt, akkor ennek annyira alája tudta rendelni a testet és a testi örömeiket, hogy akár teljesen is félretolta ezeket.

Természetszeretete akár legendás is lehetne. Nemcsak azért, mert imáit is segítette a hegyről lenéző távlat és csend, hanem főleg azért, mert tanítása tele van tűzdelve természetszeretetének, sok-sok megfigyelésének nyomaival. Ezekben a természeti szépségekben és gazdagságokban Atyjának gondviselését látta. Ezért olyan közvetlenek és valóságűek példabeszédei. Úgy szerette és úgy látta a természetet, hogy mögötte mindig az Isten jóságát és szeretetét vette észre, és mutatta meg nekünk is. Jézus lelkiségére vetettünk 3x3 azaz kilenc szempontból egy-egy pillantást. Hármat lelkületi alapállására, hármat gyakorlati összetevőire és hármat a

színező elemekre. Most Jézus lelkiségét tükörnek használva megvizsgálhatjuk saját lelkiségünket. Legkevésbé az alapállásban lenne szabad eltérnünk tőle, és legjobban a színező elemekben térhetünk el.

1974

KIRÁLY IGNÁCZ BECSÜLET ÉS/VAGY BOLDOGULÁS?

A mindennapok morális kérdése. A Jézushoz igazodni akarók világban betöltött minőségi jelenlétére kérdez rá. Lúzer senki nem akar lenni, de betyárkodni sem akarunk. Élni és élni hagyni, elfogadott közbeszédét kiegészítem: élni-élni hagyni-ÉLTETNI. Ez annyival több, mint a helyezkedő, ügyeskedő életvitel, amennyivel pozitívabb jótetteket gyümölcsoz.

A becsület egy adott értékszemléleten belüli korrektség. A csibészek között a csibészbecsület, a betyárok között a betyárbecsület a természetes. A világ fiai között a tisztességes szóval szokták jelölni azt a magatartást, mely az elfogadott normákat nem sérti. Megbecsülésre az etikai értékszemléletben jól teljesítők méltóak. A minimum talán így fogalmazható meg: ne érje szó a ház elejét. Ebbe is, sajnos, bele érthető, hogy csak ki ne derüljön a turpisság. Ebbe is benne lehet, hogy semmi bajt nem csinállok, ha másoknak konkrét kárt nem okozok betyársággal.

Erre és ehhez hasonló emberi megfontolásokra épült az „átkosban” a feketepiac, a leeső javak lenyúlása, a jókor és jó helyen levésből kihasznált zsebre dolgozás. Közöttünk azonban ne így legyen... A lehetőségek előnyös kihasználása nem az életképesség, a talpraesettség jele?

A boldogulás a közbeszédben a földi, egzisztenciális előnyök megszerzése és hasznélvezése. Mércé talán így fogalmazható meg: a szükséges és elégséges mértéket betartani. Ebben azonban ott a sokféle értelmezés lehetősége. Mi a szükséges nekem? Hol mondom, hogy ennyi és ez elég? A javak birtoklása a javak kezelésének feladatát is jelenti. Semmi nem az enyém, de rám van bízva! A jézusi ember ott kezdődik, hogy az „enyém” fogalmát az „értük” fogalmára cseréli. De hát, mi ebben a boldogulás, a jézusi boldogság? Az, hogy a másokért élés százannyit gyümölcsoz, ha már százan élnek ezt a harácsolással szembeni „kaparj kurta” magatartást elutasító viselkedést, az „osztozást”.

Ez azt jelenti számomra, hogy a teremtésből adódóan a létfenntartás és fajfenntartás ösztönét igyekeznem kell nem állatiasan (animálisan) megélni, sőt túl az emberiesen (humánusan) is, Istennek tetszeni akaróan (divinálisan) valósítani.

Legyen mindannyiunk számára boldogság-gyümölcse, a boldogulni akarás jézusi megélése!

BULÁNYI GYÖRGY

JÉZUSHOZ MÉREM MAGUNKAT

A bölcsőnkben van. Már a 40-es évek végén magunkra alkalmaztuk Lukács beszámolóját a jeruzsálemi gyülekezetéről: "...senki sem mert csatlakozni hozzájuk, a nép azonban magasztalta őket" (ApCsel 5,13). Kötelez a rang. Isten szövetséget köt Ábrahámmal, Jézus a vacsorán Istennel. Az Isten sem vár tőlünk szövetségnél kevesebbet. Nem akármilyent vár, hanem Jézust folytatót. Tőlünk biztosan, mert megismertük Jézus gondolatát az Országról. Lejjebb nem adhatjuk, akármennyire kényelmes volna is - a nehéz idők múltán - megfeledkeznünk arról, amit megismerhettünk. Legyen belőle most elég ennyi: "Ti vagytok a világ világossága!" (Mt 5,14).

Sem egy személy, sem egy nemzedék szövetsége nem biztosítja az utód, az utódok szövetségét. Jézus sem tudott szövetséget kötni a magára maradt Tizenkettő, a jeruzsálemiek helyett. A Bokor is kötött szövetséget az elmúlt félszázad során, de nem az ezredforduló szövetsége helyett kötötte azt. Újjítjuk-e szövetségünket a 21. századra? Jézusba simuló szövetség várható-e tőlünk?

Jézus nem alkudott. Országról beszélt, s nem a Pilátus- Kaifás koalíciótól meghatározott Izrael hitbuzgalmi szintjét akarta megemelni. Miért kell nekem Jézushoz ragaszkodnom? Csak azért, mert azt gondolom róla, hogy a Mennyei Atya akaratát ismerte meg a pusztában, s tolmácsolta nekünk. Nem kellene tehát ragaszkodnom hozzá, ha fel tudnék fedezni valami mást a Mennyei Atya akaratáért. Eddig még nem sikerült. S a Jézussal találkozás mindörökké behavazta számomra az utat arra felé, ahol azt tanítják, hogy a mindenkor adott "trón és oltár szövetsége" talaján kell emelgetnünk a hitbuzgalmi szintet. Az Ország, amely Jézus eszét és szívét betöltötte rendszeridegen a "trón és oltár szövetsége" számára. Az Ország egy másik fajta szövetség, amely kereken elutasítja a Pilátus-Kaifás-félét. Azért rendszeridegen a jézusi szövetség, mert egy másik rendszer.

Az előző az urak szövetsége, az övé az urakat nemismerő testvéreké. Az előző a kiváltságok és azok karhatalmi megvédésének a szövetsége, az övé az osztozás és minden kard elutasításának a szövetsége. Az első a tekintély és uralkodás, a második a társamban megszólalható Lélekre figyelés és a kölcsönös egymást szolgálás szövetsége. Egy másik rendszer a Jézusé, s ennek semmi köze a vagyon és fegyveres erő "rendetlen" rendszeréhez. Azért rendetlen, mert a Mennyei Atya ránk vonatkozó szándékaiban semmi helyük sincs azoknak, amiken épül az első szövetség. Az isteni renden kívül áll a jézuselőtti emberi történelem, s annak egész jézusutáni folytatása is. Rendetlen, fejetetejére állított világ az. Jézus a talpára akarja állítani, nem pedig vallási jámborsággal

megtölteni és igazolni. "Öntsük meg a bubát, mert ez esetben a megszentelő kegyelemmel együtt beléáradnak a természetfölötti erények: a hit, remény és szeretet" - ez értelmetlen vallási jámborság, amely érintetlenül hagyja s még igazolja is a rendetlen, mert istentelen (Isten nélküli és Isten ellenes) szövetséget.

Nem ezt, hanem a felvilágosodás nyelvét kell használnom, ha nem akarom üzembiztosan a köd és a megtévesztés ingoványába vezetni magunkat:

"Majd ha kihull a kard az erőszak durva kezéből
S a szent béke korát nem cudarítja gyilok;
Majd ha baromból s ördögből a népszaroló dús
S a nyomorú pórnép emberiségre javul..."
(Vörösmarty, A Guttenberg-albumba)

- ez az a nyelv, amely a jámbor ruhába öltözött istentelenségek világából kivezette a múlt század magyarját, s egyáltalán lehetővé teszi nekünk, hogy Istenre figyelhessünk... hogy újra találkozzunk Jézussal is.

Isten feladatot írt természetünkbe. Természeti feladatot. Természetfölöttit nem kaptunk, mert az ilyesmi értelmetlen. Csak arra lehetek képes, ami folyik természetemből. Ha az általam meg nem ugorható kellene boldogulásomhoz, ezt előteremteni nem az én dolgom, hanem az Istené. Ő pedig soha sem mondaná a levágott lábú bolhának: Bolha ugorj! Lábbal teremti a bolhát, s nem vágja le a lábát, ha arra teremtette, hogy ugorjon.

A feladat, amit kaptunk: az Isten Országa. Felvázolnám a feladat nem teljesítésének történelmileg kialakult négy útját.

- a/ Törvényt szabni a magam javára kardommal
- b/ A kardom erejében létrehozott törvény erejében társadalmi rendet biztosítani
- c/ A mindenkori társadalmi rend ölen ápolni istenkapcsolatomat
- d/ A társadalmi rendet hatályos törvényekkel igazítani az isteni Rendhez.

Az első út a Dzsingisz káné, Nagy Sándoré, Napóleoné, az atombombákat robbantatóké, az esőerdőket kiirtóké, a Természetet és a léggört elszennyezőké, a rablásból élő kalandozó népeké, a miénk is Géza fejedelmeig. Annyira Isten- és Rend- és Természetünk-ellenes, hogy történelmileg pillanatokon belül pusztulásra van ítélve.

A második út a győztes csaták némelyikét szokta követni. Ilyen volt a Római Birodalom, amely Pax Romana-t biztosít, s amelyben a zsidó főpapi önkénnyel szemben Pálnak lehetősége van fellebbezni a Császárhoz. Ilyen volt Szent István Magyarországa, mely megment bennünket a kalandozó, a rablásból élő lovasnomád népek közös sorsától, a pusztulástól.

A harmadik biztosítja - minden időben és bármelyik kialakult társadalmi rendben (rendtelenségben) - a vallások vezetőinek, hogy a kard erejében létrehozott

törvényes rend haszonélvezői, kiváltságoltjai legyenek, s szabadon forgalmazzák ópiumjukat: a mennyországban megvalósul majd a szabadság, egyenlőség, testvériség - a kiváltságokon kívül rekedtek számára.

A negyedik út a történelem köztiszteletben álló alakjai járják. Washington, Lincoln lenne említhető számomra - hazánkon túl. Idehaza többet is említhetnék: Széchenyi és Deák, Vörösmarty és Petőfi, Ady és József Attila, Teleki Pál - idehaza. A szovjet rendszer hazai megvalósítói közül senkit sem tudok ide sorolni, a legkevésbé azokat, akik készségesen vállalkoztak nemcsak javaink államosítására, hanem négy évtizeddel később azok privatizálására is. Azért nem tudnám, mert ekkor is, akkor is a kiváltságosok kenyérét ették. Széchenyi és Deák nem a hazából élt, hanem jövedelmüket fordították a haza javára. Ide sorolhatók-e az éppen most hatalomra kerülők közül valakik? A jövő majd megmutatja.

A Bokor számára aligha kétséges, hogy van még egy ötödik út is, a Jézusé, és ez nem azonos sem a harmadikkal, sem a negyedikkel. Ha valaki nem látja, hogy mit tehetne ma ezen ötödik út címén, az alighanem a harmadik és a negyedik út valamelyikét fogja választani, esetleg mind a kettőre feliratkozik.

Felmerül a kérdés, hogyha valakinek van ötödik útja, mit kereshet a harmadikon meg a negyediken?

Továbbá az, hogy ha valakinek nincs ötödik útja, megteheti-e, hogy nem iratkozik fel az előző kettő valamelyikére?

Továbbá, hogy van-e olyan harmadik út, amely Jézus Golgotájának elvállalása nélkül is segíti az ötödik út célkitűzését?

Ha viszont nincs két rendszer, akkor Jézust-értésünk csak tévedés lehet. Ha pedig még sem volna tévedés (mert valóban e második rendszerről beszél az evangélium), akkor Jézus van tévedésben, amikor megrajzolja egy másik rendszer lehetőségét. Ez esetben Pál látta helyesen az Istentől számunkra felkínált valóságot, amikor tényként fogadta el, hogy vannak felsőbbiségek, s hogy a felsőbbiségek Isten akaratából forgatják a kardot az egyetlen lehetséges rendszer szolgálatában.

Ekkor viszont nincsen négy+egy út, hanem azt kell tennünk, ami lehetséges. Ami pedig lehetséges, azt mutatja a történelem:

a/ az egyház előtti múlt rabszolga-századait

b/ az egyháztól irányított századok inkvizíciós borzalmait

c/ a francia forradalom guillotine-ját, majd munkásnyomorát

d/ a hitleri és sztálini rendezési szándékok borzalmait

e/ valamint a jelen kilátástalanságait: felesleges az emberiség nagyobb része, s leselkedik ránk a nukleáris halál s hogy a Föld alkalmatlanná válik az emberi életre.

Mindez annyit jelent, hogy nagyon szépek az áldozatok, de az emberiség sorsa szempontjából értelmetlenek. El kell tolni a jólét határait Hegyeshalomról Békéscsabáig, s vallásosoknak kell lenni, hogy Isten megsegítse önző szándékainkat. Mindenesetre felhasználandó minden ügyességem, hogy számomra mihamarabb megvalósuljon az évi tízezer dollár mértékű életszínvonal, persze nemesen küzdve azért, hogy határainkon belül ez másoknak is sikerüljön, ha lehetséges. Ez esetben a Bokor olyan intermezzo a magyar társadalom életében, melyt az idő sürgősen átad a feledésnek.

CSIKY ANNAMÁRIA

KERESZTÉNY KATONAI SZOLGÁLATMEGTAGADÓK MAGYARORSZÁGON 1979 ÉS 1989 KÖZÖTT (6.)

I. Kitekintés néhány szocialista ország katonai szolgálatmegtagadással kapcsolatos törvényeire

Az Agitációs és Propaganda Bizottság már említett ülésének jegyzőkönyvében, az 1. számú melléklet áttekinti a szocialista és kapitalista országok katonai szolgálatmegtagadóival kapcsolatos eljárásait.¹ Ez alapján szeretnék először országonként rövid jellemzést adni, majd ezeket összefoglalva egy általános képet kialakítani arról, hogy a Magyarországon bevezetésre került lehetőség az alternatív katonai szolgálatról mennyiben jelentett előrelépést a többi ország törvénykezéséhez képest. A kitekintés az 1988-as esztendőre vonatkozik.

Az első szocialista ország, ahol bevezették az alternatív katonai szolgálatot, Lengyelország volt. Ennek során a hadkötelesek polgári munkahelyen dolgozhattak, de ez a lehetőség csak a hitükre hivatkozókra vonatkozott. Fizetésük azonos volt a sorkatonák fizetésével, de fegyvert és egyenruhát nem viseltek.

A Német Demokratikus Köztársaság azok számára, akik vallási okból nem voltak hajlandóak fegyveres szolgálatot teljesíteni, lehetőséget biztosítottak arra, hogy bár katonai kötelékben, katonai célú munka végzésével, de csupán építő alakulatokban munkálkodjanak. Ehhez ráadásul eskü helyett csak fogadalmat kellett tenniük.

A Szovjetunióban a hadkötelezettség teljesítése kapcsán abban tesznek különbséget hívó és nem hívó között, hogy a vallási meggyőződésből fegyvert nem fogók számára lehetőséget biztosítanak fegyver nélküli szolgálatra.

Csehszlovákiában, Romániában, Bulgáriában és Jugoszláviában nem volt ekkor jogszabály a fegyver nélküli katonai szolgálatra sem. Azokat, akik

¹ HU-MOL M-KS 288-41/510.ö.e. 14-16.

megtagadták a katonai szolgálatot, szabadságvesztésre ítélték, majd annak letöltése után ismét behívták őket. Azonban ezekben az országokban is voltak kibúvási lehetőségek a szolgálat teljesítése alól. Például Csehszlovákiában azok a személyek, akik 30 éves korukig a népgazdaság kiemelt munkaterületein vállaltak munkát, mentesültek a szolgálat teljesítésének kötelezettsége alól. Bulgáriában pedig azokat, akik a fegyveres szolgálatot elutasították volna, már a sorozáskor alkalmatlanná nyilvánították ahhoz, és így különböző építő alakulatokhoz osztották be őket.

Ebből a rövid áttekintésből is jól látható, hogy Magyarországon az alternatív katonai szolgálat bevezetése a szocialista országok viszonyaihoz hasonlítva jelentős lépés volt, hiszen ebben csak Lengyelország előzte meg. Viszont több szocialista országban is volt lehetőség a fegyveres katonai szolgálat elkerülésére.

Bár a fejezet címével csupán a szocialista országokra vonatkozó körütekintést ígértem, fontosnak tartom megjegyezni, hogy a nyugati országok többségében volt lehetőség ekkoriban lelkiismereti okra hivatkozva megtagadni a katonai szolgálatot. *„Szabad társadalomban még vallásra vagy egyházra se kellett hivatkozni, elég volt, ha valaki állampolgárként a lelkiismeretére hivatkozva kijelenti, hogy én ilyet nem csinállok.”* (Várszegi Asztrik)²

II. Összegzés

Végezetül szeretném összegezni az eddig leírtakat, és levonni a lehetséges konklúziókat. A dolgozatom elején felvetett néhány kérdésre megpróbálom választ adni, a munkámban megfogalmazott gondolatok alapján.

Felvettem a kérdést, vajon a Bokor közösség hatással volt-e az egyház és az állam kapcsolatára. Az mindenesetre megállapítható, hogy mindkettő részéről talán még aránytalanul nagy figyelmet is kapott. Az Állami Egyházügyi Hivatal iratanyagaiból kiderül, hogy a közösség tevékenységének felügyeletére és akadályozására bőven szántak időt és energiát.

Érthető, hogy az állam számára miért volt kellemetlen az erőszakmentesség elvét követő közösségi tagok magatartása, hiszen az akkori törvényi szabályozással nem volt összeegyeztethető a viselkedésük. Az egyház számára pedig azért válhatott kényelmetlenné a dolog, mert a szolgálatmegtagadók a katolikus egyház tanítására hivatkoztak, amiben nem szerepel egyértelműen a katonaság elutasítása. Mindenesetre nyilvánvalóan kínos az állam és az egyház kapcsolatát tekintve az egyházra való hivatkozás.

Azonban azt is fontos kijelenteni, hogy a Bokor közösség elleni fellépésre már 1979, tehát az első Bokor közösségbeli katolikus katonai szolgálatmegtagadó

elítélése előtt is sor került. Viszont addig a többi bázisközösség működését is próbálták akadályozni. Talán a szolgálatmegtagadás megjelenésével vált egyre élesebbé a viszony a Bokor és a magyar katolikus egyház között. A különböző események pedig egymást indukálták.

Igyekeztem bemutatni, hogy a magyar katolikus egyháznak milyen korlátozott mozgásteret volt a vizsgált időszakban. Arra nem akartam kitérni, hogy az egyes magasabb egyházi tisztséget betöltők milyen szerepet tölthettek be az titkos állami szervek működésének segítésében. Az mindenesetre bizonyos, hogy nagy áldozatokat kellett hozniuk, és a szabadságukról ők is lemondtak. Akár a katonai szolgálatmegtagadók, akik közül az egyikük, Habos László egy verséből idézek, amelyben megfogalmazta, hogy *„Szabad voltam láncaimmal/ a börtön falai között, /s szabadon is rab vagyok/ ég és föld között / örökéletre ítélve!”*³ Ezzel a versrészlettel azt próbálom illusztrálni, hogy talán az egyházi vezetés kevésbé érezhette magát szabadnak, mint azok, akik a lelkiismeretükre hallgatva inkább a börtönt választották. Ezt azzal támasztanám alá, hogy amint a körülmények lehetővé tették, 1988-ban, maga Paskai bíboros vetette fel az alternatív katonai szolgálat bevezetésével kapcsolatos törvényről való tárgyalások megkezdését. Ez jelenthette azt, hogy a püspöki kar az állami nyomás csökkenésével már bátrabban vállalhatta fel az ezzel kapcsolatos valódi véleményét.

A katonai szolgálatmegtagadásig való eljutást is ábrázoltam, amiből világossá válhatott, hogy a döntés meghozása és véghezvitele kapcsán nem egyszerű, és rövid idő alatt elhatározott cselekedetéről volt szó. Mind a körülmények, mint például a család, mind a következmények, ami alatt gondolok például a büntetett előéletre, megnehezítették a döntéseket.

Azt nem merném állítani, hogy az alternatív katonai szolgálat bevezetésének kizárólagos érdeme ezé a 31 katolikus katonai szolgálatmegtagadóé volna. Ez bizonyára nincs is így, hiszen sokkal több személy és esemény, országos és nemzetközi vonatkozásban is meghatározó lehetett. Viszont azt kijelenthetjük, hogy Magyarországon ők vállalták fel először szélesebb körben, széles nyilvánossággal az ezért való kiállást és harcot. Az, hogy abban a nehéz időben is tudták lelkiismeretüket követni, és ahhoz hűen cselekedni, már önmagában is elismerésre méltó. De a szerepük azért is megkérdőjelezhetetlen, mert ők nem csak megvalósították elveiket, hanem harcoltak is azok törvényes megvalósulásáért. Nem csak a katonai szolgálat megtagadása, és a szélesebb nyilvánosság megteremtése kapcsolódik az ő nevükhöz, hanem egészen az alternatív katonai szolgálatot bevezető törvény megjelenéséig részt vállaltak annak megszületésében.

² LENGYEL László – VÁRSZEGI Asztrik: *Beszélgetőkönyvecske*. Helikon Kiadó, 1999. 64.o.

³ HABOS László: *Szabadság...* In: HABOS László: *Acél ajtók mögött*. Magánkiadás, 2005.

HABOS LÁSZLÓ

KARÁCSONYI TÖRTÉNET

Összekuporodva ült a hideg betonaljzaton. Fejét a meszelt falnak támasztotta. Csupán egy pillanatra szerette volna lehunyni szemét, csendben elmerengeni, a Jóskára gondolni. Maga előtt látta a fiú alakját. Látta a szeretett arcot, amely ekkor nem mosolygott vissza a mindig elcsodálkozó tekintetére. Megrémült. Megijedt, hogy a komoly tekintetű fiú valami olyat fog mondani, de lassan elhomályosodott a kép elnehezedett szeme előtt. Elcsendesült körülötte minden és észrevétlenül hatalmába kerítette az álom. Hirtelen olyan más lett minden. Ő ott ült a meleg szobában a sparhelt melletti heverőn. Lábát maga alá húzta a mintás pokróc alatt. Ott ült a fodros szoknyájában, meleg harisnyájában, abban a bolyhos, kötött pulóverében, melyet annyira szeretett, és hímzett. Már egy hete hímezte azt az asztalterítőt. Ajándéknak készítette az ünnepre. Szerelmes ajándéknak szánta a fiúnak. Kint vastag hótakaró terült a kertre, az elnéptelenedett utcára. Hó fődte a házak tetejét, a kerítések léceit és az út menti fákat is. Advent utolsó napjaiban járt az idő. Szorgosan mozgott a leány keze, de minden harmadik öltés után felkapta fejét és az ajtóra pillantott. Igyekezett a hímzéssel, sietett befejezni, mielőtt belépne a házba az ifjú. Nagyon várta minden alkalommal kedvesét. Izgatottan dobogott a szíve. Édesanyjára pillantott, aki a lábas fölé hajolva keverte az ételt. Még egy utolsó öltést készített, majd egy határozott mozdulat végén csomót kötött a fonálra. Miután elharapta a szálát, visszajára fordította a térítőt és egy pillanatig csodálta alkotását. Szépnek találta, nagyon szép ajándéknak, a kiválasztottnak az év legszebb ünnepére. Behunyta szemét és elmosolyodott, mert önmagát érezte a ki választottnak. Hiszen ő az a lány, akinek az a szép délceg legény udvarol! Boldognak érezte magát, és boldogan mutatta remekművét Édesanyjának. Az *édes*, ahogy a leány nevezte édesanyját kezébe vette a térítőt. Forgatta jobbra, balra, nézte az elejét, a hátulját, azután a leány szemébe nézett.

- De szép! - mondta büszke szeretettel...
 - De szép! - hangzott újra a felkiáltás. - De szép terítő!
 - szólt ismét a hang. Halk, kedves, ismerős hangot hallott távolról a lány, de nem az édes lány hangja volt. Nehezen nyílt szeme előtt valamilyen izgatott mozgás képe körvonalazódott ki. Hirtelen tágra nyitotta szemét és ijedten pislogott egyet. Megrémült, mint akit tetten értek. Feltérdelt, gyors mozdulattal megigazította kócos haját és körbenézett. Távolról egy szúrós tekintet meredt reá. Megpróbált olyannak látszani, mint aki nem aludt. Hiszen ő csak elmerengett egy kicsit. Hiszen tudhatja mindenki, hogy ő csak a Jóskára akart gondolt. A Jóskára gondolni pedig szabad, csak aludni nem. Aludni nem szabad, azért megbüntetik. Körbenézett, miközben kezével végigsimította hosszú

gesztenyebama haját. Rémült tekintete találkozott a kedves hölgy mindig szelíd tekintetével, aki pontosan úgy nézett reá, mint az édesanyja. Szólni akart, de nem jött ki hang a száján. Csak annyit akart mondani, hogy igazából nem aludt, csak talán egy rövid pillanatra elpilledt..., de ekkor a föléje hajoló hölgy tenyere elpirosodott arcát simította, majd széttárt kezének mozdulata az asztal felé irányította a lány tekintetét. Az asztalon csuda dolgokat pillantott meg az elszibbadt lábával nehezen feltápáskodó hajadon. Egy térítőt vélt látni az asztal közepén. Nézte csodálkozó szemmel szótlanul - De hisz ez egy kendő! - kiáltott fel magában. Meredt szemmel nézte a fehér kendőt, majd a kislányos mosoly felnőtt női arckifejezéssé változott, és térítőt látott az asztalon és rajta egy gyönyörű karácsonyfát. Nem kenyérbélből gyúrt „tésztaemicsodát”, hanem csodaszép karácsonyfát.

- Mít segíthetek, szeretnék segíteni valamit?! - kiáltott fel lelkesen, és nézett kérdő tekintettel az asztal köré gyűlt asszonyokra. A hosszú hajú Zsuzsannának kezében cernába fűzött tű himbálódzott. A lány észrevette a varróeszközt, és feléje nyújtotta kitért karját. A hosszú hajú szótlanul átadta a lánynak majd lehajolt s az asztal alatt hevert szétszagotott csomagolópapír egy darabjából papírgolyót sodort. A papír-golyót a leány bal tenyerébe helyezte, majd huncut mosollyal arcán egy másik papírgolyó gyúrásába kezdett. Néhány pillanat elteltével a szorgos kezeknek köszönhetően elkészült a papírgolyó- füzér. Egy füzér nyaklánc, melyet a hosszú hajú ráhelyezett a kenyérbélfára. Körbetekintett a csodálkozó szempárokra, s miután néhány halk sóhajt hallott, levette a füzért, s egy mosoly kíséretében a nyakába tette és a blúza alá rejtette. A lány visszamosolygott az asszonyra. Boldognak érezte magát, amiért részt vehetett az ünnepi készülődésben. - Milyen jó - gondolta -, hogy a sebes arcú, a vamzer Mari éppen aznap kapott csomagot! A csomagról édesanyja jutott eszébe. Visszalépett a meszelt fal mellé, s hátát a hideg falnak támasztotta. Elképzelte az édesét, ahogy kisírt szemmel gondosan egy kartondobozba helyez néhány darab karácsonyra süített apró finomságot. - Bizonyára elakadt a postán - gondolta, - hisz annyi csomagot kell ilyenkor eljuttatniuk a címzettekhez.

- Talán megérkezett már az épületbe, csak... - hirtelen ijedten nyelt egyet -, az örök. A gondolat tovább folytatása elszomorította. A zárka végéből egy erőltetett kacaj hangja zökkentette ki a lányt gondolataiból. Ismét lekuporodott a fal mellé. Megint a fiúra akart gondolni. Újra és újra felidézte magában a göndör hajú, dús szempillájú molnárlegény arcát. Erezni akarta magán kedvese ölelését, ajkán akarta érezni a forró csókot, azt a szerelmes csókot, mely mindig oly boldoggá tette. Egyszerre a kép, az ölekezés boldog képe eltűnt, s kérdések maradtak tudatában. Kérdések, melyek hirtelen vadul kopogtak szerelmes szíve ajtaján. Vajon éppen hol, merre járhat a göndör hajú legény? Vajon gondol-e még reá ugyanúgy, mint régen? Válaszok

helyett könnyecsek gyűltek szeme sarkában. Lehajtott fejjel figyelte szakadt szoknyáját. Elszégyellte magát, igazából ekkor először, amiért lopott a gyárból. Könnye kézfejeére hullott, amint öklébe zárta szoknyája ráncát. Félt, nagyon félt, hogy talán elveszítette szerelmét. Bizonyára már nem is kell a fiúnak. Nem tudott semmit a Jóskáról. Az édes levelében sem esett szó, egyetlen szó sem a molnárlegényről. Olvasott az otthoniakról, a házról, a hűgáról, a jószágokról, de a fiúról nem írt neki az édes. Ingujjával áztatta könnyeit és közben a nővér tekintetét kereste. A kedvesen anyáskodó hölgyről megtudta, hogy apáca. Csodálkozva nézte könnyes szemmel a szakadt ruhában levő apácát, aki ugyanúgy ült a betonaljzaton, ugyanúgy harisnya nélkül, mint ő, és halkán beszélgetett a hosszú hajú Zsuzsannával. Hirtelen arra gondolt - szívgva egyet -, ha majd egyszer szabad lesz, és tényleg nem kell a Jóskának, akkor nem fog sokáig szomorkodni. Nem fog kétségbeesetten annyira búslakodni, inkább beáll apácának ő is. Ez a gondolat jó érzéssel töltötte el. Újra a nővérré pillantott, aki időközben egyedül maradt. - Talán imádkozik? - gondolta magában.

- De a nővér ekkor hirtelen felállt, és a hideg padlón fekvő idős nő mellé kuporodott. Megsimogatta annak arcát, ahogy nemrég a leányét is. Majd a sebes térdre helyezte a kezét. Eközben a zárkaajtóval szemben két munkásnő beszélgetett. A kövérkés mondott valamit, amin mindketten hosszan nevetgéltek. Bizonyára egy vidám történetet elevenített fel a közel-múltjából. Egy gyárban, ahol a leány is dolgozott, - a konzerv-gyárban - mindig történtek mókás jelenetek. Egy képsor villant fel ekkor a lány szeme előtt: Dezső, a szeplős arcú rakodómunkás, - aki mindig bohóckodott a fiatal lányoknak - idétlenkedve felborított egy rekeszt, és utána villám gyorsan nagyokat szökdelve iszkolt el a haragos csoportvezető elől. Miközben a munkásnőket figyelte, felegyenesedett a lány, hogy tegyen néhány lépést elzsiabdadt lábával. Ekkor úgy érezte, hogy valaki őt nézi. És valóban, a kócos hajú angyalcsináló mindig mérges tekintete szegeződött reá. Nem szeretett arra az asszonyra nézni, és azt sem szerette, ha őt mustrálja a furcsa teremtés. Nem értette ugyanis, hogyan volt képes olyan tettekre ez a nőszemély?! A minap hallotta két cellatársának beszélgetését, melyben az asszony rémtetteit emlegették. Nem értette igazán, hogy miért fordultak hozzá a várandós nők, hogyan voltak képesek ilyen cselekedetre? Ekkor arra gondolt magában, hogy mégsem lesz ő apáca. Igazából azt szeretné, hogy majd egy aranyszőke hajú, angyalarcú kisleány édesnek szólítsa őt. Ezután ismét az édesé jutott eszébe. A család, az otthon, a meleg szobában feldíszített karácsonyfa. A finom ételek illatát vélte érezni. Halkan korgott a gyomra. Nem szégyellte. Fülében hallotta, mert akarta hallani a karácsonyi énekeket. Önkéntelenül dúdolni kezdte az oly gyönyörű dallamokat. Észre sem vette, hogy a nővér lépett mögéje, csak a fülében hallotta a halk suttogó hangot: „Igen, ma született meg

a Megváltó!” Mosolygó arccal nézett fel, de hirtelen villany gyűlt a zárkában. A késő délutáni szürkéséget felváltotta a gyengén világító égő fénye. A fény volt a jel. A jel a várva várt engedély. A vörös hajú Gizi, aki eddig a falnak támaszkodva állt, segélykérően nézett a fiatal munkáslányra. Tenyerével szorította fájó derekát. A fiatal lány elvette a sarokban feltomozott szalmazsákok tetején levőt, és gondosan elhelyezte Gizella szokásos fekhelyét. Az asszony fejét megbiccentve köszönte meg a segítséget. Gyorsan lefeküdt a zsákra, magára húzta a szakadt pokrócot. Fázott, hiszen se harisnyája, se fehérneműje nem volt a szerencsétlennek. Persze nem ő volt az egyetlen, akinek hiányos volt a ruhatára. Fáztak mindannyian, mert hideg volt a rideg zárka. Fájtak csontjaik, fájtak a nehezen összeforrított csontok. Széttörésükhöz elég volt egyetlen erőteljes rúgás a kihallgató tisztak bőrbakancsos lábától. Fájtak a meggyötört fejek is a hosszú órákon át folyt faggatózások miatt. Sokára jött el mindennap a várva várt este. Az este, amikor végre megpihenhettek a fájdalom gyötörte testek és sérültté vált lelkek. Némi nyüzsgést követően lassan helyükre kerültek a szalmazsákok. A zsákokra az elcsigázott testű lányok, asszonyok. Sorban magukra húzták a foltozott pokrócokat, melyen meg kellett osztzkodniuk. Kint halkultak a léptek, eltávolodott az ő a zárkaajtótól. A hosszú hajú egy hirtelen mozdulattal kibújt a munkáslánnyal közösen használt pokróc alól. Az egyedül maradt leány könyökére támaszkodott, és úgy figyelte, ahogy társa a kenyérbél-karácsonyfára helyezte a nyakában rejtett papír-füzért.

- Boldog karácsonyt mindenkinek! - suttogta, és visszamászott a durva pokróc alá. A kövérkés munkásnő is megindult, lassan a térdein haladva eljutott az asztalhoz és blúzának egyik gombját, mint csillogó dísz helyezte a kenyérbél-fa egyik ágára. A visszautat is térden tette meg. Pokróc-társa a foghiányos Margó sziszegve köszönte meg felajánlását.

- De szép! - jegyezte meg vörös Gizi el-elcsukló hangon.

- Csodaszép! - tette hozzá halkán, sebes térdét szorítva könnyes szemekkel az öregasszony. Az arcokon bátoralan mosoly, némelyek szemében egy-egy bátoralan könnyecsepp jelent meg, de mindannyiuk lelkében a különös karácsony békés öröme lelt helyet.

- Dicsőség a magasságban Istennek! - hangzott hirtelen a suttogó felkiáltás a nővér szájából, miután minden áhitatra éhes tekintet az ő arcát kereste.

- És békesség a földön minden jóakarátú embernek! - válaszolta halkán a suttogó kórus.

Kintről erősödött az ő léptének zaja. Kattant a zárka ajtaja. Néhány test megrezzent, néhány szív erősebben dobbant. Belépett az ügyeletes tiszt. Kaján vigyorral arcán tekintett végig a pokrócok alatt szorongó elítéltállományon, majd né-hány szem szaloncukrot a magasba dobott. A zárkalakók meredt szemekkel figyelték a sztaniolpapírba csomagolt édességek

zuhanását, majd bukfenceit a cella betonaljzatán.

- Karácsony van, vagy mi a fene! - mondta nevetve a tiszt, miközben, mint megannyi vicsorító farkas vad tekintete szegeződött reá. Gyors mozdulat után zárult be a vasajtó. Hirtelen néma csend és döbbenet költözött a zárkába. Néhány hangos levegővétel után a kövérkés munkásnő felállt, oda-lépett a cukorkákhoz és összetaposta azokat. A döbbenettől feszült arcok lassan együtt érző mosollyá váltak. Újra léptek zaja hallatszott, miközben az asszony visszamászott fekhelyére, majd sötétség lett. Az ór lekapcsolta a villanyt. Né-hány „Jó éjszakát!” köszönés és „Szép karácsonyt mindenkinek!” meleg köszöntése röppent a sötétben. A nővér gondosan betakarta közös pokróccal a beteg öregasszonyt. Úgy gondolta, ez lesz az ő ajándéka a fájdalmaitól szenvedő zárkatársa számára. Imára kulcsolta kezét és fohászba kezdett. Arra gondolt, milyen nagyszerű dolog lenne, ha megajándékozhatná mindegyik rongyos sorstársát egy-egy tiszta fehérneművel, meleg ruhával és valami finom étellel! A hideg végigfutott mezítelen lábán. Amennyire tudta, összehúzta magát. Az éjszaka imádságos virrasztására készült. Alig kezdett bele fohászába, zörrent a zárka ajtaja és világosság gyűlt. Az ajtóban egy ijedt tekintetű vasmunkásnő állt. - Csináljanak helyet neki! - hangzott a felszólítás az ór szájából, amint betessékelte az ismeretlen asszonyt. Hangos kattanással zárult be a kilépett tiszt mögött a zárka ajtaja. Az apáca boldogan adta át fekhelyét az újonnan érkezettnek. A fény ismét kialudt, s újra csend lepte el a cellát. A nővér az egyetlen székre telepedett. Boldog volt, hogy ismét adhatott valamit. A megszeppent asszony feje eltűnt a durva pokróc alatt, csak halk szipogásának hangját hallotta a mellette fekvő öregasszony. A nővér imádkozásba merült, s nem hallotta a halk mocorgás neszt maga mögött, csak meglepetten érezte, hogy vállára terült a zárkában levő egyetlen kabát. Az éjszaka sötétje elnyelte a zárkát. A szemek lecsukódtak s monoton hortyogások hallatszottak a pokrócok alól. A nővér ekkor lelkében harangszót hallott, éjféli misére hívó lágy harangszót.

- A koromsötét cellában térdre ereszkedett a nehezen összeforrt csontú törékeny test. Mosolygó arcán az ajka néma énekbe kezdett: „Menyből az angyal eljött hozzátok...”. A munkás-lány már mélyen aludt. Almában újra szabad volt. Ott állt a hófödte tetejű falusi ház meleg szobájában, a bolyhos pulóverében a szépen feldíszített karácsonyfa mellett. Húgával együtt kezdték a karácsonyi dal éneklésébe. Boldogan nézte a pislákoló gyertya fényét. A fenyőfa és a finom ételek kellemes illata töltötte be a szobát. A lány hangja elakadt nem tudta folytatni az éneklést húgával.

- Odalépett az édesé elé. Szoroson magához ölelte és hangos zokogásba kezdett.

GYOMBOLAI MÁRTON

KARÁCSONYI ÜZENET

Legördül lassan két
évezred
De most is vár a Kicsi
Gyermek.
Ott a barlang és ott a
jászol.
S Neki még mindig te
hiányzol!
Hiába zeng a sok-sok
angyal.
Ő rád vár némán,
széttárt karral!
Jézus közénk jött,
értem, érted.
Vállalva jászolt,
gyengeséget.
Nem igénye a trón s az
oltár.
Csak te légy, az, ki
akkor voltál. Mikor az
Isten tiszta álma.
Szeretni küldött a
világba!
Nyomorba, könnybe.
szenvetésbe.
Te légy a lélek
csöppnyi fénye, Mely
szívtől-szívig átvilágít.
Hogy legyen végre
jobb világ itt!
Szűnjön a véres
bánat-tenger.
S az ember végre,
legyen EMBER!
S mi jászol volt két
ezredéve.
Bölcső legyen a
szíved mélye.
Ami hiányzott
Betlehemben.
Benned ölelje szív-
melegben.
Hogy aki rád néz Őrá
lásson.
Legyen lelkedben
Szentkarácsony

1998. karácsonyán